

Slovenski

PRIJATELJ.

Izhaja enkrat v mescu.

Velja 4 gold. av. velj. na leto.

Štev. 12. V Celovcu 15. decembra 1878. XXVII. tečaj.

Pridiga za nedeljo pred novim letom.

(Staro leto in stari človek; gov. A. M.)

„Ana je . . . s postom in molitvijo noč in dan Bogu služila!“ (Luk. 2, 37.)

V v o d.

Dva stara človeka nam kaže današnje sv. evangelje: Simona namreč starega duhovna in Ano, 84 let staro vdovo. Prav pobožno sta živela, zatorej jima je Bog dal visoko starost učakati in spoštovali so ju vsi ljudje. — Že stari Gerki in Rimljani — tudi ajdje — so stare ljudi spoštovali. Danešnji kristjani jih tako ne spoštujejo več. Bil je nekda na Ruskem imeniten zdravnik, Supah po imenu. Iz celega sveta so ga ljudje sveta prašat hodili. Enkrat je bilo pri njem veliko gospode. Med temi je bil francosk grof in ruska gospodičina zlahtnega stanu, mlada ko resa in lepa, ko kri in mleko. Pri tej priči pride k njemu tudi star kmet in prosi zdravnika, naj mu da zdravilo za svojega bolnega sina. Zdravnik gre hitro zdravilo pripravljat. Med tem se začne prevzetni francoz iz kmeta norca delati. Posebno mu je nagajal zavoljo sivih las. Slednjič pa smešno reče: stavim 12 lujidorov, da nobena pričujočih gospodičin ni vstanu, tega gerdega starca poljubiti. Tako gerdo zaničevanje se je ruski gospodičini hudo zdelo, zato se je oglasila in 12 lujidorov stavila, da ona najde gospodično, ktere ne bo sram častitljivega starčka poljubiti. Mladi grof se prestraši in svojih 12 lujidorov pripravi. Mlada Rusinja gre k starčku in reče: Prosim častivredni oče, dovolite, da vas pozdravim, kakor je pri nas navada. Tedaj je starčka poljubila, mu je dala 24 lujidorov in je rekla:

Vzemite ta denar in spominjajte se, kako pri nas deklica starost spoštuje. — Tako delajo pravi kristjani. Delajte tako tudi vi, fantje in dekleta, ne zaničujte starih ljudi? Glejte to ni prav, to je silno velik greh. Ali ste že slišali tisto pripoved, kako sta bila dva medveda 42 otrok raztergala, ker so gologlavega Elija zaničevali? Star človek je vse časti vreden.

Pa vendar vem za starega človeka, kterega ne smemo spoštovati, ampak sovražiti in še celo umoriti ga moramo. Nič se temu ne čudite! Starega človeka poznam, kterega moramo umoriti. Kdo je ta človek? Ta je tisti stari človek, o katerem sv. Pavelj piše: (Kol. 3, 9.) „Slecite starega človeka z njegovimi željami“, t. j. opustite svoje slabe navade.

Priserčni poslušaveci! staro leto je pri koncu. Še nekatere ure in pokopali ga bodemo. Pokopljimo s starim letom tudi starega človeka ali stare navade, kakor nas sveti Pavelj opominja. O tem hočem danes govoriti, pripravite se!

Razlaga.

„Glej“, zdihuje kralj David, „glej! v hudobiji sem spočet in v pregrehi me je mati rodila.“ (Ps. 50, 7.) Vsi nosimo Adamov greh na sebi, pa ne samo greha, ampak tudi vse, kar nam je ta greh škodoval. Naša pamet nam je otemnela, da ne moremo Boga prav spoznati, da ne vemo, zakaj smo stvarjeni, da ne vemo, kaj nam je najbolj treba. — Naša volja je oslabela, da je bolj k hudemu, kakor k dobremu nagnjena. Ta, glejte, je stari človek, kterega vedno na sebi nosimo. Izvirni greh nam je scer izbrisal sv. kerst, pa slaba pamet in slaba volja nam je vendar le ostala. Ali ni to res? Poglejmo tedaj nazaj v staro leto, ali nismo na sebi nosili starega človeka, starih navad in poželenj?

1. Čegava pamet je otemnela?

Recite, kar hočete, najpotrebnejša in najperva reč za človeka je vendar ta, da pozna svojega Boga in da ve, zakaj da je na svetu. Zatoraj pravi že mali katekizem: „Bog je človeka stvaril zato, da bi ga spoznal, častil, ljubil in se zveličal.“ Ali pa ni bila vaša pamet temna, da v letu 1878 niste Boga prav spoznali? Kdo prešteje vse dobrote, ktere smo črez leto od Boga prejimali in vživali? Solnce, ki nam je tako prijazno sijalo; zemlja, ki nam je obilo kruha obrodila; vse to, o kristjan! konec leta poprašuje: človek, kdo ti je dajal vse to?

Bil je nekdaž o poletnem času kmet ob poti konec svoje njive in je ogledoval ves zamaknjen rumeno žito z bogatim klasjem. Veselja mu je serce v persih igralo. Kar pride mimo njegov gospod in ga pozdravi rekoč: Dobro jutro Bog daj oče! vaše žito je prav lepo kaj ne? Kmet pa molči. „Vaša pšenica je bogata pravim,“ reče še enkrat gospod. Ali kmet le molči. „Tako lepega žita jes

nikdar še videl nisem.“ reče gospod v tretje. Na to pa kmet prevzetno odgovori: „Mislim, da je moje žito lepo in bogato, pa sem tudi njivo dobro preoral in jo trikrat pognojil.“ Proti večeru se pa černi oblaki na nebu zgostijo, vsuje se toča po polju in lepega žita bilo ni več. Drugi dan pride ravno tisti gospod po poti in najde kmeta na njivi, ki z žalostnim srcem slamo skupaj grabi. „Ali ste videli“ reče gospod, „kaj vam je pomagalo, da ste svojo njivo dobro preorali in jo trikrat pognojili? Glejte, kako resnično je to, da prazno je delo brez žegna z nebes.“ Kako slep je bil ta kmet, da ni spoznal svojega Boga, kateri nam vse daje, da prazen je ves trud, če Bog ne pomaga. O koliko izmed mojih poslušavcev je bilo letos temu kmetu pobobnih! V svoji prevzetnosti niso Boga spoznali. Mislili so, da le njih modra glava ali pa močna roka je to pridobila, kar imajo. Glejte ljubi poslušavci! to je stari človek, kterege pamet je otemnela, da svojega Boga ne spozna! Pes, neumna žival, spozna svojega dobrotnika, pametni človek pa svojemu Bogu časti ne daje. Praša vas danes sv. Pavelj: „O človek! kaj imaš, da nisi prijel? če si pa prejel, zakaj se povišuješ, kakor da bi ne bil prejel?“

Koliko je bilo tudi to leto ljudi, ki so mislili, da so za posvetno čast na svetu? Le svojo čast so iskali, naj si bo po pravici ali po krivici. Koliko jih je bilo, ki so mislili, da so zavoljo bogastva na svetu? So kupčevali in spravljali, da so skoraj še dušo prodali. Vsi ti niso prav vedeli, zakaj da so na svetu.

Pa Adamov greh ni samo otemnil naše pameti, da prav ne vemo, zakaj da smo na svetu, ampak tudi našo voljo je pohujšal, da je bolj k hudemu nagnjena kakor k dobremu.

2. Čegava volja je oslabela?

Pri sv. kerstu smo bili vsi oprani izvirnega greha, bili smo nedolžni in prijatelji božji. Pa koliko jih je med nami, ki so ohranili kerstno nedolžnost, ki še niso omadeževali belega oblačila, ki niso grešili in Boga žalili? Ni treba premišljevati vseh let našega življenja. Poglejmo le v to leto, ki se ravno danes h koncu bliža. Kaj vidimo keršanski poslušavci? Vidimo grehov, da je strah in groza. Vidimo, da smo bili slabe, hudobne volje, da smo nosili starega človeka. Bog ti je dal ljubo zdravje in te je z dobrotami osipal celih 365 dni. Kolikokrat si na Boga pozabil, da nisi vsako jutro in vsak večer lepo molil, da nisi vsak dan z Bogom začel in z Bogom končal? Kolikokrat si svojih ljudi jezil in jih z jezikom zbadal in tako sam sebi in njim zdravje zapravljal? — Bog nam je dal to leto ljubi mir in pokoj, nas je varoval hude vojske. Kolikrat si pa ti, moj kristjan! pri svoji hiši ali v soseščini ljubi mir in pokoj podiral, jezo in sovraštvo napravljaj? Vi prevzetneži tedaj, ki niste juterne in večerne molitve opravljali, ki niste hvalili Boga za toliko veselih dni; vi jezičniki in podpihovavci, ki ste hudobno

seme jeze in prepira sejali, vi vsi ste nosili to leto starega človeka, kterege volja je bila hudobna.

Tako krivo so kristjani obračali telesne dobrote. Kako so pa obračali dobrote, ki našo neumerjočo dušo zadevajo? Koliko dobrih misli je Bog to leto v tvojem sercu obujal! Vest se je močno glasila, te je svarila, te je pekla in grizla. Stariši, prijatliji in prijateljice so te svarile. Angelj varh te je klical in ti kazal strašno globočino proti kateri si dirjal! Pa vse to je bilo zastonj, ostal si terdovraten grešnik, nosil si starega človeka! — Poglejte ljubi moji! tukaj je sveti oltar. Jezus Kristus sam se je na njem daroval vsak dan po večkrat, ne samo za-me, ampak tudi za vse verne žive in mertve v odpuščenje grehov. Kolikrat bi bili morebiti k sveti meši lahko prišli, pa niste prišli. Kedar ste bili v cerkvi, kje so bile vaše misli? Ali morebiti pri Bogu? O kaj še! Največkrat so bile doma pri posvetnih opravilih, pri posvetnem dobičku, pri posvetni, grešni ljubezni. Povsod so bile vaše misli, le pri Bogu redko kdaj. Z nespodobnostmi ste Boga še celo pri meši žalili. — Glejte tam le so spovednice. Jezus sam vas je tjekaj klical, da bi vam grehe odpustil. Ali se niste spovednice bali? Morebiti ste le enkrat ali k večemu dvakrat to leto k njej pristopili? Tedaj je žalosten stan vaše duše. Ali niste pristopili brez žalosti le za to, da bi listek dobili? — Glejte, tukaj je miza božja; Jezus sam vas je klical: „Pridite k meni vsi, ki ste žalostni in obloženi in jes vas bom potolažil.“ Ali ste vredno in pogosto vživali svojega Boga? — Glejte, tam le je tudi prižnica; Jezus sam vam oznanuje božjo besedo. Ali niste nikdar pridige zamudili? Ali ste božjo besedo radi poslušali, ste jo v sercu ohranili in po njej živeli? Ali niste morebiti pridig tudi na svojega bližnjega obračali in v svojem sercu mislili n. pr.: Glej, zdaj pridigar na tega in unega misli. Aha prav je, te besede tičejo moji sosedi, ona je taka jezična in nobenemu miru ne da itd. Vsak naj si misli, da pridiga le njega zadeva in na nobenega družega naj ne misli. Saj tudi pridigar na nobenega posebej ne misli, ampak le sploh govori. Vi kristjani tedaj, ki ne marate za sv. mešo, ne marate za spoved, ne marate za božjo mizo, ne marate za božjo besedo; vi merzli in mlačni kristjani, vi vsi ste to leto nosili starega človeka, kterege volja je bila hudobna in grešna. Umoriti ga morate! t. j. poboljšajte se!

Sklep.

Jezus Kristus je enkrat pravil: „Nekdo je imel figovo drevo zasajeno v svojem vinogradu. Prišel je sadu na njem iskat, pa ga ni našel. Rekel je tedaj vertnarju: Glej, že tri leta hodim sadu iskat na tem drevesu, pa ga ne najdem; posekaj ga tedaj; čemu prostor jemlje? Vertnar je pa rekel: Gospod! še to leto ga pusti, da ga obkopljem in ognojim, morebiti bo sad obrodilo; če ne, ga

boš potlej posekal.“ Tudi mi smo drevesu v vinogradu podobni in kolikrat je prišel Gospod sadu iskat? Morebiti je že prišel 20, 30, 40, 50krat sadu iskat! Pa kakošen sad je našel? Hudobije! — Tudi letos bo prišel. Pa kakošen sad bo našel? Če najde slab sad, zna on svojega vertnarja — smert — poslati, da nas bo posekal in v večni ogenj vergel. Zatorej, o kristjan! starega človeka sleci, boljšaj se! Amen.

Pridiga za Novo leto.

(Darove za novo leto; gov. J. A—st.)

„Dober dar vam dajem.“ (Preg. 4, 2.)

V v o d.

Danešnje evangelje je najkrajše v letu, pa je vendar eno najveselejših. Saj je v njem najslajše ime JEZUSOVO, in nam pové, da tisti, ki ima to tolažbe polno ime, je danes v svoji kervavi juternji daritvi naše odrešenje pričel, ki ga je v svoji kervavi večerni daritvi na Kalvarski gori skončal, in nam je tako postal, kar njegovo ime pomenja: Odrešenik, Zveličar.

Ali nas pa to kratko evangelje ne opominja tudi, kako hitro mine čas, kako kratko je naše življenje? 365 dni, bi mislil človek, je dolg čas, pa kako hitro so minuli! In najdaljše življenje, kako kratko se človeku na koncu zdi! Pa naj bo življenje še tako kratko, če le Jezusovo ime imamo, če smo le z življenjem v Jezusu njegove svete kervi se vdeležili, potlej je najkrajše življenje zadosti dolgo, in blaževno in zveličansko. — Dolgo življenje ljudje za veliko srečo imajo. Zdravo življenje, dolgo življenje! to voščilo se danes sliši po hišah in na potih, kjer se znanci srečujejo. Kedar Kinezi svojemu cesarju srečo voščijo, vselej mu deset tavžent let voščijo. Jes sem pa še bolj radodaren, jes pa svojim poslušavcem ne voščim samo dolgega življenja, ampak življenje brez konca, večno življenje. Toda meni še ni zadosti, da vam voščim, jes vam bom še clo darila za novo leto delil. Če bodo moji poslušalci te darila prav obračali, zamorem za gotovo reči, da se bo moje voščilo tudi spolnilo, da bodo življenje brez konca, večno življenje dosegli. — Pa — darila za novo leto hočem deliti, in pridem s praznimi rokami? Res, prazne so moje roke, toda polno je moje serce, in iz serca bom darila jemal. Pregovor pravi: Kar iz serca pride, gre do serca. Torej — kar iz dobrega serca pride, tudi z dobrim srcem sprejmite! Delil bom darove po stanovih, vendar tako, da darú, ki ga en stan prejme, zamore tudi drugi stan deležen biti. „Dober dar vam dajem.“ Delitev naj se zgodi v najsvetejšem imenu Jezusovem!

Razlaga.

Otrokom danes ne bom nič delil, ker imam v šoli za to več časa in priložnosti. Torej se precej do odraščene mladine obernem, in najpoprej naj prejmejo dar

1. device. — Device, ktere so v resnici, kar ime pomenja ne samo pred svetom, ampak tudi pred Bogom in pred svojo vestjo, imajo po besedah sv. pisma že v življenji pred Bogom največo ceno, in tudi tam gori v nebesih so pred vsemi svetniki, ki niso v deviškem stanu ostali, počeščene, „one najbližej za Jagnjetom, za Jezusom hodijo, in novo pesem pojó, ki je drugi svetniki ne znajo peti.“ — Moje darilo za nje je — rožmarin. Rožmarin je prosta rastlina brez lišpa, in vendar je ljudem zlo priljubljen. — Da se rožmarin ohrani in da lepo raste, mora se mu prav pridno in skerbno streči, in se mu mora za dobro perst skerbeti, naj se že v lonec ali na vertec vsadi. Najbolj varen kraj za-nj je izba, ali če se po letu tudi na vert prestavi, ne sme se v goščavo — med druge rastline — postaviti; te bi mu rodovitnost zemlje jemale, bi solučno svetlobo in toploto zaderževale, in tako bi rožmarin svojo zeleno barvo zgubil in bi vsahnil. — Rožmarin je od nekđaj podoba deviške čistosti. Devica se v dan poroke ozališa z rožmarinovo vejico, in rožmarinovo vejico jej dajo tudi v grob. — Hiša staršev je tisti kraj, kjer se deviška čistost najgotoviši in najlepši ohrani. Če je tudi potreba, da se včasi z doma poda, naj se to vselej od njene strani in od strani staršev z največo previdnostjo zgodi. Dostikrat in dolgo in brez potrebe pri drugih ljudeh se muditi, posebno pri osebah družega spola, če so tudi najbolj pošteni, in pri osebah ravno tistega spola, če niso posebno pobožne, je deklici za deviško čistost tako nevarno, kakor kraj med drugoverstnimi rastlinami za rožmarin.

Če je rožmarin tudi na pravem kraju, mora se vendar od časa do časa zalivati, in se mora proti solncu obračati. Deviška čistost mora tudi ohranjena in oživljena biti s tim, da se beró pobožne bukve in se večkrat prejmljeta ssv. zakramenta sv. pokore in sv. rešnjega Telesa; to je tista rosa, to je tisto solnce, ki deviško čistost oživlja in krepča. — Posebno škodljiv je rožmarinu merzel ponočni zrak in ponočna slana. Ena sama ponočna slana zamore vejice in deblo pokončati, da vsahne. — Toliko časa se je človek trudil ž njim, in mu stregel, in enosamokrat ga je iz lahkomišljenosti ali pozabljivosti na merzlem ponočnem zraku pustil, in ves trud in vse veselje nad to lepo rastlino je pri kraju. — Pri mladih, ki po noči radi z doma hodijo v vas, in ki radi imajo, da se k njim v vas pride, je deviška čistost kmalo zgubljena. O device! jes želim, da bi vse na oknu imele lonec lepega rožmarina, da bi vas zaderževal, okno odpirati iz skerblijivosti, da bi ga, ko ga proč postavljate, ne polomile, in ne pokon-

čale! Za božjo voljo vas prosim, ne poslušajte nobenega zapeljivega glasu, prežlahтна cvetlica, deviška čistost je v največi nevarnosti. O bojte se ponočnega zraka, o bojte se ponočne slane!

Pa marsiktera deklina si misli, in pravi, — in tudi nekteri starši so tako nespamentni —: „Kdo bo zmirej doma tičal? Če se nikamur ne gre, ne more se z ljudmi seznaniti, in tudi nobeden ne bo za-nj vprašal; v obleki in v obnašanji se mora po drugih ravnati, če ne, je človek zaničevan in pozabljen.“ — Mislite na rožmarin! — Rožmarin v svoji ponižni zeleni barvi ni nobena očitna rastlina, in tudi nima nobenega posebno lepega cvetja; druge rožice se ponašajo v svojih lepih pisanih barvah, da je lepo jih gledati; pa njih cvet le kratko časa terpi, in potem nimajo ne barve ne duha, in na deželi noben človek še krajcarja za nje ne da. Rožmarin pa zmirej ohrani svojo barvo, svoj duh, svojo vrednost po zimi kakor po letu; ob vsakem prazniku, ob vsakem letnem času si ljudje radi vejico od njega vtergajo, in še radi za-nj kaj dajo. — Kedar je pametnemu mladenču resnica se oženiti, in kedar pametni starši iščejo tovaršice svojemu sinu, ne zbirajo si nečimerne, košate posvetne hčere, ampak iščejo deklino, ki je pridna in pobožna, od ktere upanje imajo, da bo dobra gospodinja. Kakor lepota rožic hitro mine, tako tudi ženska lepota, lepe lica, gladko obličje, beli zobje in vse nečimernosti hitro minejo, zavoljo katerih so nekatere toliko prevzetne. Čednost in pobožnost pa žensko lepo delate, če se je tudi v zakonu postarala, in je telesna lepota že zdavnej minula, in gorje ženski stvari, ktera v zakon nič družega ne prinese, kakor telesno lepoto, nečimerne oblačila, merzel denar! Če čednosti nima, kmalo bo mož merzel postal do nje, in ne bo maral za njo. Pisano rožico ljudje le toliko časa radi imajo, dokler cveti, potem pa jo veržejo proč, in jo z nogami teptajo.

2. Mladenčem dam — hranilno puščico ali šparovček. — V ta šparovček, keršanski mladenči! shranujte denar, zdravje, leta svojega življenja, in pa zasluženja.

Shranujte denar, in nikar ga ne zapravljajte s pijančevanjem, z igro, in s tem, da bi drugemu spolu darila dajali. Nezmerna pijača je draga, zapelje v grešno poželenje, v prevzetnost, v prepire in poboje, v ponočevanje in v vse tiste hude reči, zavoljo katerih žalujejo starši in duhovni pastirji, in ktere deželjska gosposka ojstro kaznuje.

Prepovedane igre, igre, ki predolgo terpe, in se ob pravem času ne godé, igre za prevelik denar, so že same na sebi greh. Pa tudi k dopuščenim igri, ki je v začetku popolnoma nedolžna, se sčasoma lahko kaj hudega pritakne, in lahko v strast in v navado zaide, in potlej ni več greh, ampak je mati veliko grehov, mati veliko hudega na duši in na telesu. Sv. Frančišek Bergia pravi: „Pri igri se navadno štiri reči zgubé: Čas, denar, pobožnost in vest.“

Nekteri denar tudi potrosijo ne za se, ampak za druge, ker kupujejo darila. Oh, taka darila, ki se kupujejo osebam drugega spola, ne stanejo samo veliko denarja, ampak so večidel satanove vervi za dušo in telo teh, ki jih dajejo, in teh, ki jih prejmljejo. S takimi darovi si zamorete pekel kupiti, in pekel vendar beliča ni vreden, in še zastonj je predrag. „Darila v nemajo poželjivost.“ (Sv. Eleazar.)

Varčni morate biti s svojim zdravjem, z leti svojega življenja, jih ne smete razdevati, skrajševati z norim plesom, s ponočevanjem, z nezmernostjo in z nečistostjo, ktera posebno zdravje spodjeda, telesne moči slabi, in človeka pred časom pod zemljo spravi. Pregrešno doprinešena mladost kri spridi, in če tak človek v zakon stopi, ki je v svoji mladosti razberzdano in nečisto živel, morajo navadno tudi otroci njegove mladostne grehe občutiti, in se za nje pokoriti.

Varčni bodite z zasluženjem, ki ste si ga s tim, da ste otročje leta nedolžno živeli in dobre dela do zdaj doprinašali. Z vsakim velikim grehom bi bilo to zasluženje zgubljeno. Skerbite, da si bote zasluženje, ki ste si ga do zdaj pridobili, v prihodnje še pomnožili. Bogu v mladosti služiti, mu je najprijetnija služba.

3. Zdaj pridejo na versto žene in možje. Ženam dam v dar pozlačen križ. — V Karvaki na Španjskem časté lep križ, z dvema lesoma po črez, od kterega pripovedujejo, da ni od človeških rok narejen, ampak da je iz nebes prišel, in da ima veliko moč, hudo uro odganjati.

Križev v zakonskem stanu ne manjka, pa od križa zakonskih žen se zamore reči, da je večidel dvojen, da ima dva lesa po črez, ko navadni križi le enega imajo. Koliko terpljenja in skerbi ima mati samo zavoljo otrok! Koliko težav in neprijetnost ima že pred porodom prestati! Kako je njeno življenje v porodu v nevarnosti, in če tudi ne umerje, pa potem dostikrat za ves čas življenja ostane bolehná! In če je otrok tudi srečno porojen, koliko noči mora mati prebudeti, koliko skerbi in težav mora prestajati, med tem ko oče mirno po svojih delih, dostikrat tudi po svojih kratkočasih hodi! — Pač res je težaven zakonski stan; zakonski stan je križ, pa mnogi mislijo, da je zlat križ. Toda kmalo se bo pokazalo, da je le pozlačen. Zlato se s časoma obriba, svinec pa ostane, in terdo pritiska. Pa kaj je storiti? Križ morate vendar le obdržati, ga morate vendar le nositi. In ve ga zamorete ne le s poterpežljivostjo, ampak tudi s tolažbo in velikim dobičkom nositi. Keršanska zakonska žena mora vse križe, naj se že imenujejo kakor hočejo, tako sprejeti, kakor da bi bili od nebes prišli. Ona naj pomisli, da vsak križ pride od nebes, pa tudi v nebesa pripeljati hoče, in pripeljati zamore. „Pojdi, kamorkoli hočeš, išči karkoli hočeš, ne boš našel imenitnišega pota zgorej, ne varnišega zdolej, kakor je pot križa.“ (Tom. Kemp. 2, 12.)

Ta križ je tudi dober zoper hudo uro. V zakonskem stanu ni zmirej lepo vreme. Dostikrat se privlečejo črni oblaki. Dostikrat je mož, dostikrat kak drugi hišni, dostikrat kdo v soseski ali v žlahi copernik, copernica, ki hudo vreme napravlja. — Da vam take hude vremena ne bodo škodovale, morate ve, keršanske žene, križ, ki vam ga danes dam, v roke vzeti, na usta položiti in molčati, tako dolgo, da gromenje pojenja. Ponižno molčanje je navadno narbolji pripomoček za ženo, s katerim hude vremena odganja.

Mislite nazaj na svoje življenje; ve ste marsikaj zadolžile v samskem stanu, ste svojim lastnim staršem križe množile: terpite, prenašajte v duhu pokore. — Križ, ki vam ga dam, je visoko blagoslovljen, ve si zamorete marsikteri odpustek ž njim pridobiti, kazen za marsikteri greh prestati, ki bi jo sicer tudi po odkritoserčni spovedi morale v vicah terpeti.

4. Moj dar za oženjene može je — kozarec, pa ne za pitje, ampak za prerokovanje. — Pomislijo naj, da je kozarec egiptovskega kraljevega namestnika Jožefa. Ko so njegovi bratje, ki ga niso poznali, od njega žita dobili, in na dom se vernili, dal je k žitu tudi denar, ki so ga za-nj plačali, v vrečo slehernega položiti, v vrečo Benjamina najmlajšega brata, pa tudi še sreberno kupo, da bi jih poskusil. Kmalo pa je poslal svojega hišnika za njimi, in ko jih je dotekel, očital jim je, kakor da bi bili ukradli, in jim je rekel: „Kupa, ki ste jo ukradli, je ravno tista, iz ktere moj gospod pije in prerokuje.“ (I. Mojz. 44, 5.) „Od mnogih starih ljudstev beremo, da so kozarce imeli, na katerih dnu, kedar so napolnjeni bili, so skrivnosti prihodnosti hotli zvedeti“ (Allioli). Ker je Jožef Faraonu njegove sanje tako dobro razložil, bili so Egipčani te misli, da iz te kupe, iz tega kozarca spozna prihodnjost. Pri tej misli in pri tem ravnanji Egipčanov je bila prazna vera; v ta kozarec pa, ki ga jes možem za novo leto podarim, zamorejo gledati, da se ne bodo s prazno vero pregrešili, in bodo skorej za gotovo uganili, kakošna prihodnjost bo. Na dno kozarca zapišem presladko ime Jezus, ki ga je naš Zveličar danes prejel. Poglejte v to najsvetejše ime; kakošna prihodnjost vidite? — Nekteri bodo zvedeli, da pri njih zapravljivosti in pri njih pijančevanju gre njih gospodarstvo rakovo pot; da prepir in nemir v hiši in v soseski pride od njih svojeglavnosti in napuha; da pri slabih izgledih, ki jih svojim otrokom s preklinjevanjem in zmerjanjem, z lenobo v službi božji dajejo, se bodo otroci spridili, da jih otroci, kedar odrastejo, ne bodo spoštovali, in še po njih smerti jih bodo morebiti v grobu preklinjali.

Poglejte notri vi, ki svojih starih ne spoštujete, jim to kratite, kar ste jim dolžni dati; videli bote, da, kakor vi zdaj s starimi delate, tako bodo tudi vaši otroci z vami delali; pogledite notri vi hišni gospodarji, kateri ste s svojimi podložnimi že zadovoljni, če vam le delajo, za njih zaderžanje, za spolnovanje njih keršanskih dolžnost pa se ne zmenite, pogledite notri, — in prav razločno

bote brali besede sv. Pavlja: „Kdor za svoje, posebno za svoje domače ne skerbi, je svojo vero zatajil, in je hujši, kakor ajdje.“ (I. Tim. 5, 8.)

Ja, ja, brez copernije zamorete uganiti, kakošna prihodnost bo, kaj vas na tem in na unem svetu čaka, če ste taki, in taki ostanete.

5. Pa s svojimi darili še nisem pri koncu. Jes vidim še marsikterega starega očeta, marsiktero staro mater med svojimi poslušavci, in ne bilo bi prav, ko bi jih brez daru spustil. Tudi starim sem „dober dar“ poskerbel. Njih beli lasje so me na misel pripravili, da sem jim belega tiča, ki se mu labud pravi, za duhovni dar odločil. Od tega tiča pripovedujejo, da ima pod belim perjem černo kožo, in da proti koncu svojega življenja prav lepo poje. Ene reči, ki jo nad tem tičem najdemo, se varujte, drugo posnemajte. To bi bilo grozno žalostno, ko bi vaša glava bela bila, vaše serce, vaša duša pa bi bila črna. Labud svoje černe kože pod belim perjem ne more spremeniti, vi pa, ljubi stari, svojo dušo, če je v grehah, še zamorete očistiti, belo narediti, s pravo, resnično pokoro. Raji v bolji reči labuda posnemajte, da bote proti koncu svojega življenja lepo peli. Nikar ne mermrajte čez terpljenje, ki ga starost seboj prinese, nikar drugih ljudi ne opravljajte, nikar ne tožite čez sprideni svet, ampak tožite sami sebe pred Bogom s pravo žalostjo, tožite se, če se še ni zgodilo, z dolgo spovedjo, s spovedjo čez vse grehe svojega življenja, zdihujte k Bogu za usmilenje, bodite prijatliji molitve. O to je pesem, ki Bogu in njegovim sv. angeljem dopade, ki je vaši duši v prid, jo očiščuje in „belo dela kakor sneg“. (Ps. 50, 9.)

S tem vsem hočem reči, da se resnobno za smert pripravljajte. Saj vam ne morem nič boljšega voščiti kakor smert, ob kateri bi vaša poslednja beseda bila presladko ime „Jezus“, ob kateri bi bila Marija in Jožef pri vas, in bi iz globočine svojega serca s starčkom Simeonom mogli zapeti: „Zdaj pa, o Gospod! pusti svojega hlapca v miru iti!“

Pa, ko starim ljudem smert v misel jemljem, moram vse, samske in zakonske, mlade in stare, kakor v začetku, tako tudi k sklepu svojega govorjenja opomniti, kako kratek da je čas. Stari morajo, mladi morejo umreti, vsi bodo umerli. Zato „dobri dar“, ki sem vam ga dal, prav obračajte, in vam bo, kakor k srečnemu novemu letu in k dobremu življenju, tako tudi k srečni smerti pripomogel.

Sklep.

To so darila moje k novemu letu.

Device! skerbno ohranite svoj rožmarin, da lepo zelen ostane, in vas na dan poroke lepša, ali če vas Bog v samskem stanu iz

te revne zemlje zakliče, vašo mertvaško trugo zaljša, in da ž njim okinčane s petimi pametnimi devicami na nebeško ženitnino pridete.

Mladenči! varčni bodite z denarjem, z zdravjem, z zasluženjem, da si v svoji mladosti dobro poskerbite za starost, za vse življenje, za celo večnost.

Žene! imejte v časti svoj križ, če se je tudi že zlato obribalo; zmirej je še blagoslovljen, od Boga samega blagoslovljen. Branite se ž njim pred hudimi vremeni zakonskega stanu, in pridobivajte si ž njegovo pomočjo odpustek za svoje poprejšnje grehe.

Možje! delajte tako, da vam bo vaš kozarec za prerokovanje v prid, in silite ga, da vam bo dobro prihodnjost kazal.

In tako nam zamorejo moje darila ne le k srečnemu novemu letu, ampak k vsemu srečnemu življenju, ne le k dolgemu življenju, ampak k večnemu življenju pripomoči. Naj bo to novo leto tudi naše poslednje na zemlji, mi potlej smemo upati večno veselo življenje v nebesih. Amen.

Pridiga za nedeljo po Novem letu.

(Hišno blagoslovljenje o Božiču; gov. J. A.)

„Angelj Gospodov se je Jožefu v Egiptu v spanji prikazal, rekoč: Vstani in vzemi dete in njegovo mater ter pojdi na Izraeljsko zemljo, zakaj pomerli so, ki so detetu po življenji stregli.“ (Mat. 2, 19.)

Vvod.

Čudno nenavadno zimo imamo letos. Stari ljudje take ne pomnijo. Nič snega, nič ledu, nič slane, nič mraza. Žito se vzdiguje, tu in tam že katero klas poganja, pomladanske cvetice se kažejo, rudeče jagode cvetejo in zoré, tu in tam tudi češplje in jablani cveté, nektare drevesa so že muževne in terte tudi poganjajo, o Božiču kmet orje in o novem letu pastir pase, videti je tudi živali, ki sicer o tem času oterpnejo in spé: muhe, komarji, pajki, buče in pred malo časom tudi kače! In tako ni samo pri nas, ampak tudi po drugih krajih. Sliši se pa tudi, kako ljudi za naprej skerbe in marsikteri pravi: Ta ne bo dobra!

Ljubi moji! Ni čuda, če vas nenavadna zima skerbi in s strahom za prihodnjost navdaja. Morebiti se res velike reči napravljajo; morebiti se nam slaba letina napoveduje, morebiti se hude bolezni približujejo. Kaj da iz tega bo, vam pač ne morem povedati, toliko vam pa lahko povem, da je kristjan lahko miren, ako le v Boga terdno zaupa in se na njegovo previdnost zanaša. Meni se tako zdi, da hoče Bog prevzetni svet prepričati, da je še on Go-

spodar; da se mi moramo po njegovih postavah ravnati, ne pa on po naših željah. — Kaže se, da je v nebesih Gospod, ki pratiko po svojem dela, ki tudi o Božiču cvetice in sadeže lahko iz zemlji pokliče. — In ravno ta nenavadna zima naj nas z zaupanjem, ne pa s strahom navdaja. Tisti Gospod namreč, ki tudi po zimi gorkoto pošilja, ki zimo v pomlad spreminja, tisti Gospod nas tudi vsega hudega obvarovati in rešiti zamore. Proti božji mogočnosti in modrosti je vsa človeška učenost zgolj nič. Kaj je vse Herodež počel in vganjal zoper božje dete Jezusa? In kaj je opravil? Čisto nič. — Bog je svojega Šina in sveto družino varno peljal v Egipt in zopet nazaj. — To vse ljubi moji! naj nas z zaupanjem v božjo previdnost navdaja, to naj nas uči, da naj bolj zaupajmo na Boga in njegovo previdnost, kakor pa na lastno delo in človeško pomoč. Da se imamo v vseh rečeh božji previdnosti izročiti, da brez njegove pomoči nič nismo, in nič ne zamoremo, opominja in uči nas tudi blagoslov ali žegen, ki je tri Božične večere po keršanskih hišah v navadi. — Na sv. večer, pred novim letom in pred sv. 3 kralji hodijo hišni gospodarji, po vseh shrambah, poslopijih in oddelkih hiše, molijo, z blagoslovljeno vodo škropé, s kadilom kadé; nocojsni večer pa tudi vrata s tremi križi zaznamnujejo in imena treh kraljev zapisujejo. — To ljubi moji, je stara in lepa navada; cerkev ve za-njo in jo pripušča in priperoča, da je le brez vraž in da se v pravem duhu zgodi!

Vendar se mi pa zdi, da marsikteri, ki ta hišni blagoslov opravlja, ne ve, kaj pomenja in kaj v sebi ima. Ker bote drevi zopet ta blagoslov v tretje po hišah opravljali, mislim vam vstreči, če vam ob kratkem kaj malega o tem blagoslovu povem; pripravite se!

Razlaga.

1. Ta blagoslov nima kake posebne obljube od Boga, in ne deli kakih posebnih gnad, kakor postavim pri sv. zakramentih; tudi nima take moči, kakor blagoslov o veliki noči, ko vam duhoven jedila blagoslovlja; ta blagoslov ni nič družega, kakor goreča prošnja in slovesna, s posebnimi ceremonijami opravljena molitev. V tej molitvi keršanski gospodar novorojenega Jezusa prosi, da bi njegovo hišo, vse njegovo posestvo in vse, ki v hiši prebivajo, blagosloviti hotel; on, ki je vse dobrote iz nebes na svet prinesel, ki je zavoljo nas revno človeško meso sprejel, da bi nas tedaj tudi v telesnih in časnih rečeh blagoslovil!

2. Ta blagoslov se najbolj spodobi, da ga hišni gospodar opravlja. On je po besedah sv. Avguština škof v svoji hiši; in ima dolžnost v vseh rečeh s svojim lepim zgledom svetiti.

3. Pri tem blagoslovu škropi se z blagoslovljeno vodo. Ta voda nas opominja, kako je Jezus ravno vodo izmed drugih stvari visoko pevdignil in v Božjo službo odločil. On sam se je dal v

vodi Jordanski kerstiti, jo je tudi nam za sv. kerst ukazal, in jo je v Kani v vino spremenil, na kar nas tudi juteršnji praznik spominja. — Zato tudi današnji dan posebno slovesno to vodo blagoslovljajo, post. pri Frančiškanih. Pri tem blagoslovu se moli, da bi Bog tam, kjer se bo s to vodo škropilo, hudobne duhove, nevarne bolezni odpodil, da bi bili ti kraji vse nečistosti, vse nesramnosti in škode obvarovani, da bi tam ne stanoval kužen in strupen zrak, da bi tam ne prebival škodljiv sovražnik, in sploh, da bi vse odpodil, kar bi znalo prebivavcem škodovati na duši in telesu.

4. Pri tem blagoslovu se s kadihom kadi. To pomenja, da so sv. tri kralji Jezusu kadila prinesli — da moramo tudi mi svoje molitve k Bogu nakviško pošiljati, kakor kadilo na kviško hiti, da moramo z lepimi čednostmi prijeten duh razprostitati in da se moramo vsi božji službi popolnoma izročiti, kakor se tudi kadilo popolnoma sne in sèžge.

5. Pri tem blagoslovu nosi tudi eden luč ali svetilnico. Kakor je tudi navada, da te večere ali celo noč luč gori ali da se vsaj več svečave naredi. To pomenja, da je Jezus prava luč, ki je prišel na svet, da nas je podučil in da nam kaže pravo pot v nebesa, da moramo za njim hoditi, da moramo, kakor nas opominja sv. Pavelj, od sebe vreči dela teme, in obleči orožje svetlobe; da moramo kakor po dne pošteno hoditi, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nehvaležnosti. (Rim. 13, 13.)

Če tedaj hočete, ljubi moji, da se bo ta blagoslov tudi na vaše pohištvo in posestvo, na živino in na polje razlil in res srečo prinesel, mora tudi vaše življenje po tem biti. Kjer pa stanujejo dela teme, kjer se pod streho nečistost godi, — po kotih krivično blago skriva, — kjer se kolne in krega: tam ta blagoslov nič ne bo pomagal, — tam se le dela tako rekoč norčevanje iz svetih reči. Škropite kakor hočete z blagoslovljeno vodo, če pa se pod streho vsakošna nečistost pripušča in vganja, blagoslova božjega ne bo; le kadite kakor hočete; če pa kolnete in se pripravate, če imate roke omadeževane od krivičnega blaga, zastoj je vse, blagoslov božji ne bo v vaši hiši — Jezus ne bo pri vas.

Ko je sv. Janez Evangelist prišel enkrat v Kopel in zvedel, da je nek krivoverec in hudoben človek notri, hitro je zbežal in proč letel, kar je mogel, ker se je bal, da se bo hiša zavoljo tega človeka poderla. — Če sv. Janez ni hotel s hudobnim človekom pod eno streho prebivati, kako bo nek Jezus pod tako streho prebival, kjer se nečistost, nesramnost, krivica, goljufija, kletev itd. vganja. Take hiše, nimajo in ne morejo imeti blagoslova božjega; če se tudi naravnost ne poderó, vendar hitro razpadejo in če bi bilo še tako bogastvo, v nekterih letih ga ni sledu več — vse nekam zgine.

6. Nocojsni večer zapišejo tudi perve čerke sv. treh kraljev: Gašpar, Melhijor, Baltazar! Te čerke in imena nas spominjajo, da

so bili naši predniki malikovalci, da je pa Jezus za vse na svet prišel in tudi nevernike k sv. veri in k zveličanju poklical, ker je tri kralje iz neverskih krajev po zvezdi k jaslicam pripeljal.

7. Zapiše se letna številka. To pomenja, da nam je še le z Jezusom pravo zveličanje došlo in da je vsako leto, vsak dan, vsaka ura zgubljena, če ni iz ljubezni do Boga k njemu v čast posvečena. Zato še tudi postavijo.

8. po vratih po tri križe, v znamenje, da tukaj kristjani prebivajo, pa tudi v svarilo, da moramo tako živeti, kakor se kristjani spodobi. — Križi stojé zato na vratih, da jih vsak dan pogledamo in tako živimo, kakor nas vera križanega Jezusa uči. O ko bi mi te križe vselej pogledali, z vernim očesom pogledali, posebno kedar gremo od doma, gotovo bi se toliko greha ne storilo, gotovo bi z lahko vestjo nazaj domu prišli. Tako pa nekteri brez greha gredó od doma, z grehi pa nazaj pridejo; ali pa z grehi gredó že od doma, pa še z večo butaro nazaj pridejo. — To se ve, potem ne more biti blagra božjega pri hiši in pri gospodarstvu, ko bi še toliko škropili in kadili. — Zunanje ne pomaga nič, ako življenje ni potem. Tudi od takih, ki ta božični blagoslov opravljajo, za pobožno življenje pa ne skerbé, mora se reči: „To ljudstvo me časti z žnablji, njegovo serce pa je od mene proč“!

Sklep.

Le kdor po keršansko živi, čegar življenje je tudi pobožno, takim koristi Božični blagoslov. Zatorej ne morem lepši skleniti, kakor da vam rečem, kar je Mojzes nekđaj Izraelcem rekel: „Ako poslušáš glas svojega Boga in spolnuješ njegove zapovedi, bodo vsi blagoslovi nad te prišli. Blagoslovljen boš v mestu, blagoslovljen na polji, blagoslovljen bo sad tvojega telesa in sad tvoje zemlje; in sad tvoje živine in črede tvojih goved in ovec. Blagoslovljene tvoje žitnice, blagoslovljene tvoje zaloge. Blagoslovljen, ko greš od doma in ko prideš domu.“ (Mojz. 28, 1—7.) Tak blagoslov nam vsem iz serca želim in voščim; usmiljeni Bog nam vsem daj srečno, blagoslovljeno leto! Amen.

Pridiga za god ssv. treh kraljev.

(Čemu je človek stvarjen? gov. M. T.)

„Glej! modri so prišli iz jutrovega v Jeruzalem.“
(Mat. 2, 1.)

V v o d.

Očak Jakob se je iz Kanaanske dežele zavoljo lakote preselil v Egipt, kjer je bil po božji previdnosti njegov sin Jožef prvi za kraljem. Jožef ga pelje h kralju. Kralj ga vpraša, koliko let da je star? Jakob mu odgovori s pomenljivimi besedami: „Sto in trideset let je mojega popotovanja; malo jih je, pa hudih, in ne dosežejo dni mojih očetov, v katerih so popotovali.“ (Gen. 47, 7—9.) Pomenljiv, pravim, bil je ta Jakobov odgovor, ker se lahko iz njega učimo resnice, da smo na tem svetu le popotniki, ne pa vmeščeni prebivavci; da je zemlja le naša prenočevavnica, ne pa naša domovina. Tega nas opominja sv. Pavelj v listu do Hebrejcev rekoč: „Tu nimamo obstoječega mesta, temuč prihodnjega iščemo“; ter sv. Hieronim in Avguštín govorita: „Pravični so popotniki v tem življenji, ki imajo nebesa za svoj dom.“

Ako smo pa popotniki, lahko spoznamo, da so nam posvetne dobrote samo za pripomoč na tem popotovanji dane, zlasti, ker vidimo, da jih naši spredniki niso mogli sebov vzeti, jih naši verstniki sebov ne jemljó, in jih bomo tudi mi vse, kakor so, za sebov popustili. Kakor pa vsakoverstni popotniki po vseh svojih potih varno, previdno in skerbno hodijo, da srečno dohajajo iz kraja v kraj, tako z varnostjo, s previdnostjo in skerbjo moramo tudi mi hoditi.

Zgled tega so nam danes trije modri na svojem popotovanji iz jutrovega proti rojstnemu kraju Zveličarjevemu. Pri tem popotovanji nam gre na troje ozir imeti, namreč: od kod da so prišli, skozi ktere kraje so hodili, in kje so ostali? Prišli so poleg besed psalmistovih (71, 10.) iz Arabije, od koder so tudi svoje darove sebov vzeli. Hodili so gotovo memo veliko vasi, tergov in mest, kjer jih ni ne prijetnost kakega kraja zaderževala, ne jih veselje in kratkočasi ovirali. Ostali pa so kraj Zveličarjevega rojstva, kamur so gotovo toliko zdihljejev pošiljali, kolikor stopinj so do njega storili. — Po zgledu treh modrih si mora tudi kristijan pogostoma to troje vprašanje postavljati: Človek, od kod si? Čemu si na svetu? Kje boš enkrat ostal?

Te vprašanja si hočemo torej še mi danes postaviti, in premišljevati 1. od kod smo prišli, ali kako se nam je obnašati gledé na pretekle dni? 2. Skozi ktere in memo katerih krajev nam je hoditi, ali kako se nam je vesti z ozirom na sedanje dni? in 3. kje bomo ostali, to je, kako naj se

preskerbimo za prihodnje dni? K temu poprosim Božje pomoči, le zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Kraj, od koder smo prišli, je po besedah sv. pisma z e m l j a : ona je naša splošnja mati, nas vseh porodnica. „Naredil je Gospod Bog, pravi Mojzes (I. 2. 7.) človeka iz ila zemlje, in je vdihnil v njegovo obličje duha življenja, in bil je človek živa stvar.“ Temu truplu iz persti je dal petero počutkov, ki se po besedah nekega modrijana peteri čudeži božjega mojstra imenovati zamorejo. Duši njegovi pa je dal trojne zmožnosti, ki so po besedah sv. Avguština podoba sv. Trojice. Kakošen namen pa je imel Bog s tem, da je človeka s petero čudeži na telesu, in s podobo presvete Trojice na duši vstvaril? Ali je morda človek zato na svetu, da bi čast, bogastvo in sladnosti vžival? Ali zato, da bi si pridobil veliko in slavno ime? Ali zato, da bi svojemu telesu prijetno stregel, in svojo dušo z veseljem tega sveta pasel? Ako bi bil to človekov namen, bi ga pač revni, ponižani in zaničevani nikdar ne mogli doseči. Torej mora namen človekov kaj drugega biti, kterege lahko cesar, kakor berač dosežeta. „In ta namen, pravi sv. Laurenci Justinijan, je, da človek svojega Stvarnika spoznava, ga v spoznavanju ljubi, in po ljubezni tako živi, da ga bo enkrat vžival.“ Poglej tedaj zato si na svetu, da Bogu svojemu Gospodu služiš. To je tvoj namen, da te oči, te ušesa, ta jezik, te svoje roke in noge, da svoj um, svojo prosto voljo in svoj spomin Bogu v čast daruješ in nje mu v službo posvečuješ. O da bi bil pač Adam namesto na prepovedani sad svoje oči večkrat na persteno grudo obračal, in sam pri sebi rekel: Poglej, to so bukve tvojega rodu; pred malo časom si bil tudi ti perišče persti; pred nekaj časom celo nič! Čemu torej hočeš več vedeti, več biti, kakor tvoj Stvarnik? Čemu se povzdiguje in napihuje prah in pepel? O tem in enakem premišljevanji bi se Adam gotovo ne bil mogel nikdar prederzniti, zoper Boga v nebesih nepokoren puntar postati.

Od Agatokla, ki je iz revnega lončarjevega sina kralj postal, se pripoveduje, da nikoli družih posod ni pustil na mizo prinašati, kakor lončenih. Zakaj tako dela, vpraša ga nekdo. Agatokelj mu odgovori: „Spominjaje se svojega nizkega rojstva tarem svoj napuh, h kateremu bi me prazna bliščava kraljeve časti lahko zapeljala.“ Tako naj vsak pomisli, da je prišel le iz zemlje, da je tudi on iz persti stvarjen, in sin tistih staršev, ki so pozabili na ta svoj prihod in se zoper Boga vzdignili. Prah in pepel si, o človek ali nisi dolžen se poniževati? Ja ljubi moji! Naš prihod je iz zemlje, pogledimo na pretekle dni, ko smo bili še prah in učimo se poniževanja.

2. Iz zemlje so prišli; skozi ktere in memo katerih krajev pa nam je sedaj hoditi? — Izraeljsko ljudstvo je

hodilo skozi puščavo proti obljubljeni deželi, pridejo do meje Amonejskih pokrajin; tu pošljejo poročnikov do kralja Sehona, rekoč: „Prosim, da smem iti skozi tvojo deželo; ne bomo se ganili ne na njive, ne na vinograde, ne bomo pili vodá iz vodnjakov; po veliki cesti pojdemo, dokler ne pridemo skozi tvoje pokrajine.“ (IV. Mojz. 21, 22.) — Hoja Izraelcev proti obljubljeni deželi, ljubi moji! je podoba našega popotovanja na zemlji proti obljubljeni nebeški deželi; torej nas uči, da moramo tudi mi naravnost po cesti iti, se nikjer ne muditi, in se ne ganiti ne na njive, ne na vinograde, ne piti vodá iz vodnjakov. To se pravi: Mi ne smemo svojega serca na posvetne dobrote navezovati, temuč si od vsega posvetnega le toliko prilastovati, kolikor nas na tem popotovanji ne le ne teži in ne zaderžuje, temuč nas krepča in poživlja. Zakaj vse posvetne dobrote imajo le toliko prave vrednosti, kolikor nam k našemu namenu, to je: v zveličanje služijo.

Da je temu resnica tako, spričuje nam naša duša sama. Duša naša v vseh pozemeljskih zakladih, v vsi posvetni sreči in v nobenem veselji pravega miru ne najde; temuč se vsake stvari enkrat nasiti, se je kmali naveliča, vse mu je nazadnje zoperno, vse se mu pristudi. Misli si človeka — zmagovavca, kakor je bil kdaj slavni Aleksander, bogatega, kakor je bil nek Krez, češčenega, kakor je bil Asuer, modrega, kakoršen je bil Salomon; sploh, misli si ga v tolikem veličastvu, da ga ni bilo večega pod solncem; kaj praviš: Bi bil li tak človek popolnoma miren, srečen in zadovoljen? — Morebiti? ali k večemu le malo časa. Kmalu pa bo nepokojen in bo po večem in večem hrepenel. Vprašam: Od kod to? Sv. Avguštin nam odgovarja v pogovoru z Bogom rekoč: „Za se, o Gospod! si nas vstvaril, in nemirno je naše serce, dokler v tebi ne počiva.“ Bog je torej počitek za našo dušo in cilj vseh naših želj, zato nikjer, razun v Bogu, nasitenosti ne najdemo.

Poglejte to v priliki: „Ptič, pravi Job (5, 7.), je vstvarjen za letanje.“ Vzemi tedaj ptiča, deni ga v zlato ali sreberno ptičnico, dajaj mu najboljši živež, obesi ga v kraljevo dvorano, varuj ga zime, dežja, gorkote, priljubuj se mu, in pogovarjaj se z njim, kar najljubše moreš; je li ptič zadovoljen? O kaj še! Žalosten in otožen le išče prilike in špranje, kako bi ti iz ptičnice ubežal. Ne priljubijo se mu namreč take veselice, zato, ker je vstvarjen za letanje pod milim nebom. Ravno tako je tudi s človeško dušo. Ako ne služi Bogu in ni v prijaznosti z njim, ga zlati gradovi, in polovico sveta ne storé mirnega in zadovoljnega.

Priča tega nam je sloveči Roland, poprej na visocih šolah v Boloniji, potem pa v Dominikanskem redu svetla luč. Ta Roland je bil izrejen že v mladosti v naročji posvetne sreče; sklenil je, da se hoče svoje žive dni veselju tega sveta prepustiti. Zato je vedno iskal dobrovoljnih prijatlov, z njimi hodil po veselicah, po kratkočasovanji, po gostijah, za godci in po plesiščih. Bog, ki ga je za

kaj višega bil odmenil, mu je sicer semtertje dal okušati nekoliko grenkega pelina, ki mu je kapal v sladkosti njegovega kozarca; ali za vse to se Roland ni dosti zmenil. Neki večer pa, ko je poprej celi dan še z nenavadnišim kratkočasovanjem potratil, in že pozno v noč domu prišel, čuti nekako posebno žalost, da mu je kar serce hotlo počiti. V tej žalosti se mu začnejo odpirati dušne oči, ter zdihuje: „Tako je torej res v malo medu toliko žolča skritega? Kaj žalost in bolečina duha je konec posvetnega veselja? Če je temu tako, obrniti moram drugam svoje serce. Zato, o goljufni svet, le za-se obderži svoje sladkosti; jes zanaprej bom hrepenel po boljših nebeških dobrotah, ki mi bodo dušo do sîtega napasle.“ — V tacih mislih se je boril sam sebo do jutra, ker mu ni dalo očesa zatisniti. In komaj jutro zazori, vstane in gre pred samostanske vrata Očetov sv. Dominika, ter prosi sprednika, da ga sprejme za novinca. Ko po storjeni obljubi obleče Dominikansko haljo, živel je vseskozi kot zgled pobožnosti, in njegovo spreobrnjenje je v Boloniji veliko število duš Bogu in nebesom pridobilo.

Iz te prigodbe se učimo, da je sloveči Roland popolnega miru svoji duši v Bogu našel, ki ga je v stvarjenih rečeh in posvetnih dobrotah zastonj iskal. Celi dnevi, tedni in meseci, ki jih je v veselji, bogastvu in sladnostih preživel, mu niso dali toliko miru v sercu, kakor ena sama božji službi posvečena ura.

Kako prav torej stori Bog, ako nam sladkosti tega življenja z britkostmi in grenkostmi potroša, naj nam okušati daje, da serca, ki so za nj edinega vstvarjene, nad stvarmi nič drugega ne najdejo, kot zopernost in gnjusobo! — To premišljevanje pa nas uči, da naj kot popotniki skozi puščavo ptuje dežele gledé na sedanje dni vse dobrote tega sveta le tolikanj ljubimo, kolikor nam k poslednjemu cilju in koncu koristijo; in drugič, da, ako bi nas te dobrote imele zadrževati se zveličati, da se jih kot najhujšega zla ogiblremo.

3. Na vse to še poslednjič ob kratkem premišljujmo, kje da bomo ostali? Ostali bomo, odgovorim, pri Bogu, po smerti bomo Boga vživali na vse večne čase, to je naš namen! Da si za prihodnje dni ta namen dosežemo, moramo si na vso moč prizadevati. Sv. apostelj Pavelj nas k temu opominja rekoč: „Sedaj, ko ste prosti greha, sužnji pa postali Bogu, imate svoj sad posvečenje, konec pa večno življenje.“ (Rimlj. 6, 23.)

Rekel sem, da si moramo z vsemi močmi prizadevati, naj tukaj na zemlji posvečenje in tam večno življenje dosežemo. In zakaj bi si tudi ne? Pogledjte, kako se tisti srečne čislajo, ki kraljem, cesarjem in velikim gospodom služijo, koliko se trudijo, da pri svoji gospodi v nemilost ne padejo! Spodobi se torej, da se še mi srečne čislamo in vse svoje moči na to obračamo, da smo zvesti v službi tistemu gospodu, pred katerim so kralji, cesarji in vsi poglavarji sveta še manj, kakor revni berači. V to službo nas vabi na dalje

božja neskončna milost, in On sam se nam ponuja v preveliko plačilo. V to službo nas vabijo njegove najlepše lastnosti in popolnamosti, ki so že same na sebi vsega našega dela in truda vredne. Smo pa poslednjič tudi njegove stvari, in torej njegova lastnina, ki smo mu to službo dolžni. To je spoznal sv. Frančišek Salezijan in kliče: „Ako bi vedel, da le ena misel mojega serca, eno samo delo mojih rok ni naravnost na Boga obrnjeno, bi hotel, da bi mi bile roke in serce pri tej priči vzete.“ In pobožni kardinal Belarmin je nekemu svojemu prijatelju, ki mu je od imenitnih opravil dopovedoval, odgovoril: „Meni pa ni nobeno opravilo bolj pri sercu, kakor opravilo mojega zveličanja.“

Sklep.

Torej, kristjani! pokažimo še mi, da nam je med vsemi opravili najimenitniše delo — delo našega zveličanja. In ako je kateri popotnik od tega edino pravega pota zašel, naj se nemudoma verne nazaj, in pomisli, da ni za ta svet, ampak da je za nebesa stvarjen.

Sv. Kutberg je bil mladeneč zelo lehkomišeln in razuzdan. Pri neki priliki, ko je v družini svoje navadne norosti in razberzdanosti počenjal, pride nevidno nek mladeneč posebno lepe podobe, ga zgrabi in na tla verže, rekoč: „Bog te je za škofa namenil, zakaj se torej bolj modro ne vedeš“? Od tistega časa in notri do svoje smerti je ostal Kutberg resnobnega vedenja, svetega življenja. — Kristjan, ako bi tvoje življenje in vedenje imelo razuzdano, pregrešno biti, postavljal si tudi ti pred oči svoj poslednji cilj in konec, in reci: Tudi jes sem od Boga v zveličanje namenjen, zakaj bi torej svojo dušo na prazne igrače navezoval? Vprašuj se: Čemu živim? Kakošen namen je Bog imel, da me je vstvaril? Česa mi je na svetu pred vsem drugim iskati? Te in enake misli peljale te bodo do tvojega poslednjega cilj in konca, kakor zvezda modre k Zveličarju Jezusu Kristusu. Amen.

Pridiga za I. nedeljo po ssv. treh kraljih.

(Jezus v cerkvi ; gov. S. L.)

„Ali nista vedela, da moram v tem biti, kar je mojega Očeta“? (Luk. 2, 49.)

Vvod.

V Mojzesovi postavi je bil Bog ukazal, da vsak odrasčen možkega stanu mora trikrat v letu ob navadnih praznikih romati v jeruzalemski tempelj in tam Bogu spodobno čast skazati. Sv. Jožefa je tedaj ta zapoved vezala, Marije pa ne; pa vendar tudi ona ni hotla doma ostati.

Kakor pošteni in pobožni starši svoje otroke radi seboj v cerkev jemljejo, da se tukaj pobožnosti učijo, tako sta tudi Marija in Jožef Jezusa seboj v Jeruzalem peljala. Jezus jima pa po dokončanih praznikih v tempelju zaostane. Jožef in Marija ga najdeta med modrimi učniki, ko se ravno vse nad njegovo modrostjo čudi. Na vprašanje: „zakaj si nama to storil“? zakaj si nama tak strah in žalost napravil? jima milo pa pohlevno odgovori: „Ali nista vedela, da moram v tem biti, kar je mojega Očeta“, namreč v njegovi hiši? Da res v hiši božji je hotel biti in tam je še zdaj. Jes hočem danes tedaj povedati:

1. Da Jezus je še zdaj v naši cerkvi, ki je hiša njegovega Očeta in

2. da nam v njej še vedno govori. Poslušajte:

Razlaga.

1. Jezus Kristus si je našo cerkev za svoj tron izvolil, da tukaj med nami stanuje z dušo in s telesom, po božji in po človeški natori.

Ob vesoljnem potopu je bil Bog Noetu ukazal ladjo narediti, da je sebi in družini otel življenje. Noetova barka je pa podoba naših cerkev. V barki je Bog Noetovo družino varoval pred telesno smertjo, v cerkvi nas varuje pred dušno, ker v sedmih sv. zakramentih duši potrebnega živeža, posvečujočo milost božjo, deli. Tukaj dela Jezus vsak dan čudeže čez čudeže, tukaj ne spreminja več vode v vino, kakor v Kani, ampak spreminja kruh v svoje Telo, pa vino v svoje kri. — V resnici cerkev je hiša božja, je svet kraj, je tron milosti božje na zemlji.

Ker je pa cerkev tako svet kraj, je treba vedeti, kako se v njem obnašati?

a) Ko je Mojzes v puščavi na goro Horeb prišel, prikazal se mu je Bog v gorečem germu. Mojzes hoče bližej pristopiti, pa Bog

se mu oglasi: Ne hodi bližej, ampak izzuj poprej svoje čevlje, ker kraj, na katerem stojiš, je svet. Tudi tukaj je svet kraj, zato mora kristjan, preden sem stopi, ne svojih čevljev ampak svoje posvetne misli izzuti. Zatorej se pri cerkvenih vratih poškopimo z blagoslovljeno vodo v spomin, da moramo, kedar stopimo v ta sveti kraj, oprati svoje serce vseh posvetnih misli. Nek cerkven učenik govori: „Kedar v cerkev greš, pusti zunaj vse posvetne misli!“ Sv. Križostom pravi: „Kedar greš v cerkev, poprašuj se: kam pa grem zdaj?“ Da mora človek počteno oblečen pred živega Boga stopiti, zastopi se že samo ob sebi. Ali v tej reči se na dva kraja greši: Nekteri se oblačijo, posebno ob nekterih, praznikih, prevzetno ter Boga žalijo in bližnjega pohujšujejo; drugi so pa preveč nemarni ter neobriti celo k mizi Gospodovi pristopajo.

b) Da se morajo kristjani na tem tako svetem kraju spodobno in pobožno obnašati, vsak lahko spozna. — Ko je Gospod Jezus, ko je še v človeški podobi na svetu bil, enkrat v Jeruzalemski tempelj prišel, našel je tam kupce in prodajalce, ki so kupovali in prodajali, pa dnarje menjevali. Sveta jeza ga je obšla, ko je videl, da se njegovemu Očetu taka nečast dela. Spodil jih je iz tempeljna in rekel: „Pisano je: Moja hiša je hiša molitve, vi pa ste jo spremenili v jamo razbojnikov!“ Pa kako je mogel Jezus reči: Vi ste hišo božjo spremenili v jamo razbojnikov? Saj tukaj niso eden drugega morili, ampak le prodajali so in dnarje menjevali, tedaj niso bili ne roparji ne ubijalci? Pač — bili so ubijalci, ker duše so morili in teh se je treba veliko bolj bati, kakor telesnih ubijalcev. O kristjani! ako bi Jezus v tisti jezi med nas stopil, našel bi marsikterega, ki ne menjuje s svojim bližnjim denarjev, ampak svoje slabe želje in grešne misli, marsikterega bi skoz vrata zapodil. Ali Jezus je usmiljen in dasiravno grešnikov pri tej priči izpred svojega trona ne zapodi, zapodil ga bo enkrat izpred sodnjega trona v večno pogubljenje. — Tukaj je in ostane svet kraj, kraj molitve, ne pa spanja, pogovarjanja ali smejanja. Kristus je še vedno med nami v presvetem rešnjem Telesu, in da zdaj molči, moramo se njegovi preveliki ljubezni zahvaliti, pa strašno se bo oglasil sodnji dan! Takrat bo rekel: Vi ste tempelj božji spremenili v jamo razbojnikov, tedaj le poberite se v večni ogenj! Res je tedaj cerkev svet kraj, kjer Jezus sam na tronu sedi in

2. Vsakemu kristjanu na serce govori.

a) Prišel je Zveličar na svet, da nam pot v nebesa kaže. Prišel je učiti vse ljudi, kaj moramo verovati, kaj upati, kaj storiti, česa ne smemo storiti. Hodil je cele tri leta od mesta do mesta, od vasi do vasi in je učil resnico z zgledom in z besedo. Zdaj je učil v tempeljnu, zdaj v puščavi, zdaj na gori, zdaj s čolna. — Kar je učil, vse so poslušali njegovi učenci in veliko tega so nam tudi zapisali, kar mi imenujemo sv. pismo nove zaveze. Preden se je pa Jezus v nebesa odpravil, ukazal je svojim učencem ravno to učiti,

kar je on učil in jim je rekel: Pojdite po vsem svetu in učite vse ljudi, kdor vas posluša, mene posluša; kdor vas zaničuje, tudi mene zaničuje. Iz teh besed lahko spoznate, da, kar vas Jezusovi učenci učijo, je ravno tako, kakor bi vas on sam učil; saj tudi nič drugega ne učimo, kakor on, samo da njegove nauke z drugimi besedami povemo. To se pa vedno godi: zatorej nam vedno sam Jezus na serece govori.

b) Ko je sv. Pavelj škofe in duhovne v mesto Milet sklical, da bi še od njih slovo vzal, rekel jim je: „Jes vem, da, kedar vas zapustim, bodo prišli med vas zgrabljivi volkovi in vam ne bodo prizanesli.“ O preljubi bratje in sestre! prerokovanje sv. Pavlja se nad nami še spolnuje. Nahajajo se tudi med nami še taki ljudje, ki sv. cerkev obrekujejo in krive nauke med nas trosijo. So le malo v šolo hodili, ali pa nič; so le kakega pisarja v oštariji poslušali; pa že hočejo več vedeti, kakor sv. pismo in čez vsako pridigo morajo kaj slabega govoriti, in mlatijo po sv. zakramentih, po sv. nauku, po papežu in po duhovnih.

Kako pa boste take spoznali? „Na njih sadu“, govori Kristus sam. Na njih sadu? Njih sad je pa ta, da še o veliki noči k spovedi ne gredó, če pa gredó, gredó le zavoljo velikonočnega listka. Njih duše so po spovedi desetkrat bolj černe, ko poprej. Njih sad je ta, da svojo modrost pri žganju razkazujejo, za pošteno življenje malo porajtajo. Čeravno tako govorijo, kakor bi bile njih besede evangeljska resnica, ne verjamite jim. Kažite svojo terdno vero in recite, kar nas v cerkvi učijo, to je resnica. Če kaj ne veste, tedaj nas poprašajte in njih ne poslušajte. Mi smo postavljeni od Jezusa in smo podučeni v sveti veri, bolj kakor oni. Če hočete njih poslušati, zapomnite si prigovor, ki pravi: „Ako slepec slepca vodi, oba v jamo padeta!“

c) Ker Jezus sam v cerkvi iz ust svojih služabnikov govori, že veste kaj je vaša dolžnost.

Kaj bi vi rekli, ako bi mi vsako leto le dvakrat ali trikrat v letu pridigali? Nekterim, že veste katerim bi bilo to vseč, pa drugi bi nas pri škofu tožili, da smo nemarni. Kakor je naša dolžnost vsako nedeljo in vsak praznik pridigovati, tako je vaša dolžnost pridigo poslušati. Kaj porečem o tistih, ki hočejo sv. mašo vloviti, pa čakajo, da je pridiga končana? Zato je po cerkvenih postavah ukazano, naj bo pridiga med sv. mešo. Žalibog se ta zapoved povsod ne spolnuje! Kaj porečem o tistih, ki med pridigo ljudi pod streho jemljejo. — Kedar človeku jesti ne diši, gotovo mora on biti bolen. Če človeški duši živež t. j. beseda božja ne diši mora ona silno bolna, za smert bolna biti.

Sklep.

Pridigo poslušati je vsakemu kristjanu sv. dolžnost, ker večkrat se je že zgodilo, da ena pridiga je grešnika tako presunila, da

se je poboljšal in zveličal. — Mi nimamo nobenega posvetnega dobička od tega, ali je cerkev natlačena poslušalcev ali je prazna; mi storimo svojo dolžnost. Saj še imenitni pridigar sv. Frančišk Sal. je večkrat samo trem poslušalcem pridigoval. Serce pa nas mora boleti, če pri pridigi ravno tisti manjkajo, ki so pridige najbolj potrebni. Bog daj, da bi v naši fari takih zanaprej ne bilo več, in da bi vsi pridige radi in zbrani poslušali. V naših cerkvah Jezus prebiva, — tu nam deli svojo milost in pomoč, — tukaj se za nas daruje, — tukaj nas podučuje. Zatorej hodimo pridno in veseli v cerkev in pobožno se tukaj obnašajmo! Amen.

Pridiga za II. nedeljo po ssv. treh kraljih.

(Od preprirov med zakonskimi; gov. R. V.)

„Tretji dan je bila ženitnina v Kani Galilejski, in mati Jezusova je bila tam.“
(Jan. 2, 1.)

V v o d.

Dva človeka sta stopila v zakonski stan, nam pove danesuje sv. evangelje. Kdo da sta bila, ni povedano. Berž ko ne sta bila Jezusu kaj v zlahti. Gotovo pa je, da sta bila poštena, bogaboječa človeka. To lahko posnamemo že samo iz tega, da je Jezus s svojo materjo in svojimi učenci prišel na ženitnino, in ker jih je zraven tega tudi še tako lepo oblagodaroval, ter storil ondi svoj prvi čudež. — Na božjo pomoč in na božji blagoslov pa se smejo zanašati tudi še dandanešnji vsi pobožni in zares keršanski zakonski ljudje v svojem zakonskem stanu, dasiravno jim Bog ne pride kar naravnost s čudežem na pomoč, kakor unim zakonskim iz Kane Galilejske. Toda dobro si vtisnite v glavo, da se na božjo pomoč in božji blagoslov smejo zanašati le samo pobožni zakonski ljudje, kateri zares keršansko in po volji božji živé v svojem zakonu. Nasproti pa vso srečo in ves blagoslov od sebe zapodé tisti zakonski ljudje, kateri nespametno in nekeršansko živé v tem stanu, in se vedno pričkajo in prepirajo in se tako pregrešé zoper Boga. — In ravno to bom danes razlagal vsem zakonskim v posvarjeaje in govoril od preprirov med zakonskimi, in scer

1. bom preiskal, od kod seosebno da se taki prepiri izhajajo, in

2. bom naznanil, kako strašno škodljivi da so prepiri med zakonskimi. Pripravite se!

Razlaga.

1. Naštel vam bom le nektere izvirke, pokazal vam le nektere studence, iz katerih se izhajajo in iztakajo prepiri med zakonskimi, vseh naštetih ne pripusti čas, ne dovoli sramožljivost.

Če me tedaj vprašujete, od kod izvirajo prepiri med zakonskimi, odgovorim vam: 1. iz nespameti, 2. iz pomanjkanja prave keršanske ljubezni, 3. iz pomanjkanja znanja keršanskega nauka.

a) Iz nespameti ali neumnosti. Če se zakonski ljudje lepega daru svoje pameti prav ne poslužijo, in tega žlahnega talenta ne obračajo po volji božji, lahko se le zgodi, da jim hodi zdaj to zdaj uno navskriž, in da se skorej dan na dan prepirajo med seboj.

Bog je človeku dal pamet, ne da bi jo pustil zarujeveti kakor nepridni hlapec svoj talent, temveč da jo pridno obrača na vse svoje djanje in nehanje, in da se jej pusti voditi v vsem svojem življenju. To je scer potrebno slehernemu človeku, sosebno pa zakonskim ljudem, ako hočejo zadovoljno in srečno živeti v svojem stanu, in mir in edinost ohranjati med seboj.

Zato pravi sv. Peter (I. 3, 7.): „Možje! ravnajte ž njimi (s svojimi ženami) po pameti!“ kar tudi ženam velja: „Žene! ravnajte s svojimi možji po pameti!“

To pa ni po pameti, če mož slabosti vidi le nad svojo ženo, sam nad seboj pa nobenih noče videti; ali če žena le nad svojim možem vidi napake, sama nad seboj pa nobenih noče zagledati. To ni po pameti, če mož tirja, da bi mu žena v vsem spregledovala in prizanašala, ter poterpljenje imela z njegovimi slabostmi, on pa bi svoji ženi nič ne hotel prizanašati in bi nobenega poterpljenja ne hotel imeti ž njenimi slabostmi; ali pa, če bi žena tirjala, naj bi jej mož vse spregledoval in prizanašal, in poterpljenje imel ž njenimi pomanjkljivostmi, ona pa bi njemu kar nič ne hotla spregledati, in bi nobenega poterpljenja ne imela ž njegovimi pomanjkljivostmi. Po pameti pa bi bilo, ako bi se obadva zvesto ravnala po nauku Jezusovem, ki pravi: „Vse, karkoli (po pameti) želite, da vam ljudje storé, tudi vi njim storite!“ Deržaje se tega nauka bi eden drugemu lepo prizanašali, eden z drugim poterpljenje imeli, bi se ne prepirali, temveč v lepem miru in keršanski zastopnosti živeli.

Pa bi mi vtegnil kdo v besedo seči in reči: „Jaz bi še poterpel, ko bi imel moj zakonski družé le kake male slabosti nad seboj; toda tako velikih napak in tako ostudnih pregreh pa vendar le ne morem in ne smem kar tje v en dan puščati! — Če je res, da ima tvoj zakonski tovarš kako tako hudo reč nad seboj, se ve, da take reči spregledati in kar tje v en dan puščati ne smeš, temveč si dolžen, na pravi pot ravnati svojega zaslega tovarša. Toda je velik razložek v tem, kako da ga ravnaš na pravi pot. Ako ga vedno pikaš, zmirjaš ali clo pretepaš, povem ti, da ne boš opravil

veliko, in namesto da bi boljše bilo, je včasih še huje; namesto poboljšati ga, ga le še hujsje zdražiš. S krotko, pohlevno, milo, priserčno, ljubeznivo besedo in molitevjo se vse več opravi, kakor že tudi pregovor pravi: „Ljubeznjiva beseda nikdar ne preseda!“

b) Na dalje se prepri med zakonski izhajajo iz pomanjkanja prave keršanske ljubezni. — Če so že vsi ljudje zavezani ljubiti eden drugega, koliko bolj so zavezani v to zakonski ljudje, kateri so si zraven tega tudi še pred altarjem zaprisegli medsebojno ljubezen. Kjer prava keršanska ljubezen prebiva med zakonskimi, ondi gotovo preprirov ne bo. Prava keršanska ljubezen namreč nikomur nič hudega ne želi, nikomur nič hudega ne stori, temveč slehernemu vse dobro stori. Prava keršanska ljubezen je poterpežljiva, je dobrotljiva, ni nevoščljiva, ne ravna napčno, se ne napihuje, ni časti lakomna, ni samopridna, se ne da razdražiti, ne misli hudega, se ne veseli krivice, veseli se pa resnice, vse preterpi, vse veruje, vse upa, vse prenaša. (I. Kor. 13, 4—7.) Taka ljubezen ne pusti prepri v hišo, v kateri ona gospoduje. In če se jim tudi tu ali tam zmede kaka mala reč ali pride kaj navskriž, ljubezen kmalu vse spet lepo poravna.

To ravno pa je najbolj žalostno, da je tako malo prave keršanske ljubezni med zakonskimi. In da je ni, pride sosebno od tod, ker ljudi, kateri stopajo v zakonski stan, vodi pri tem tolikanj imenitnem delu ali le gola slepa posvetna ljubezen, ali pa želja po dnarji in posvetnem blagu, in gledajo le na gladko lice, ne pa naravno in žlahno serce, gledajo le na bogato doto, ne pa na pridne in delavne roke. V takih zakonih pa je le redko vsejana keršanska ljubezen. Posvetna ljubezen, ktera jih je navezala na eden drugega, je minljiva. Gladko lice, ktero je poprej zakrivalo napake spridenega serca, se zgerbanči, in napake se prikažejo na den; naglo se taki ljudje eden drugega naveličajo, in začno vleči vsak na svojo stran, mir in edinost pobegne zmed njih, sami ne vedó kdaj; in kako goreče so poprej želeli zakonske zaveze, še bolj goreče želé zdaj zakonske razveze, ktere pa prav za prav še le smert zverši. Skorej ravno taka je tudi z doto in dnarjem. Dnar, in naj bi ga tudi še tolikanj bilo, ne bô vžgal prave ljubezni med zakonskimi, prepri pa je le dostikrat vnel med njimi. Dnar je okrogel, pravijo, in se hitro zmuzne izpod rok, ktere niso pridne in delavne in zraven še varčne; in ko dota mine, tudi ljubezen le rada zgine, ker je bila zastavljena le v posvetno blago, ne pa v Boga; in so se možili in ženili in ljubili le zavoljo dnarja, ne pa zavoljo Boga. — O koliko srečniši bi bili živeli, ko bi bili o svojih možnostih in ženitvah gledali le na to, kar je najbolj potrebno, na žlahno, keršansko serce!

c) Prepri med zakonskimi se izhajajo tudi iz pomanjkanja znanja keršanskega nauka. — „Pobožnost je za vse koristna,“ pravi sv. pismo“ (I. Tim. 4, 8.) in tedaj tudi k mirnemu in srečnemu življenju v zakonskem stanu. Kakor se namreč pošten in po-

božen kristjan Boga boji v vseh okoliščinah življenja, ter božjo besedo in voljo božjo pred očmi ima in se po njej ravna in po njej živi; ravno tako se Boga boji tudi še sosebnic v svojem zakonskem stanu, in si prizadeva, živeti v njem po božji volji in po zapovedih keršanskega nauka. Ravno zato se pa tudi skerbno ogiblje slehernega prepiranja s svojim zakonskim družetom.

Pa le redki so taki zares keršanski zakonski. Nekteri se v svoji mladosti niso zadosti naučili keršanskega nauka. Kaj čuda tedaj, če ne vedó, kako gre kristjanom živeti prav po keršansko! Nekteri so se seer svoje mlade dni keršanskega nauka nekoliko naučili; pa potem niso nič več ne brali nobenih primernih bukev, so pridige in keršanske nauke ali zanemarjali ali pa jih niso s pridom poslušali, in so tedaj tudi vsi nevedni stopili v zakonski stan. Spet drugi so morda v keršanskem nauku še podučeni za potrebo, ali kaj pomaga, ko ne živé po njem.

Po tem takem pa se tudi ni čuditi, da se vname zdaj tu, zdaj tam kak prepir med njimi, in da ne živé po delih duha, ampak po delih mesa, ktere so: . . . „sovraštva, zdražbe, zavid, jeza, boji, kregi, razpertje . . .“ (Gal. 5, 20.) — Ali so mar taki zares keršanski zakonski? O niso ne! In ker jim manjka pravega keršanstva, manjka tudi prave sreče, in so zares nesrečni zakonski ljudje; zakaj njih prepiri so jim v največo škodo. Le poslušajte:

2. Prepiri med zakonskimi so neizrečeno škodljivi:

a) Najpoprej s stem, da spodkopavajo dobro gospodarstvo, blagostan peša, blagoslov božji zbeži iz take hiše. — Le spomnite se besed Kristusovih, ki pravi: „Vsako kraljestvo, samo zoper sebe razdeljeno, bo razdjano, in nobeno mesto ali hiša zoper se razdeljena ne bo obstala.“ (Mat. 12, 25.) Te besede gotovo veljajo tudi za tako hišo, v kateri zakonski ljudje v prepiru živé. Gospodarstvo gre namreč rakovo pot, in hiša bo razdjana. — In to skorej ne more drugači biti, ker mož in žena ne deržita skupej, ampak vlečeta vsak na svojo stran.

Če mož kaj ukaže, vstavlja se že žena; in če tudi stori, stori le na pol in ne o pravem času. Če žena kaj pridnega hoče, pa mož noče; in če tudi spozna, da bi dobro bilo, nalašč noče, da le ženi kljubuje. In po tem takem zastajajo marsikterokrat najpotrebniše dela, ali pa se opravijo slabo in le po verhu. Pri takem ravnanju mora gospodarstvo razpadati; namesto naprej priti le nazaj lezejo, ter v dolgove zlezejo, dokler na kant ne prilezejo.

Se ve, da v takih hišah tudi blagoslova hožjega ni. Svoj sveti blagoslov razliva Bog le na tiste, nad kterimi svoje dopadanje ima zavoljo njih pravičnega in pobožnega življenja; zakaj Bog je Bog miru, in ljubi le miroljubne ljudi.

Zatorej, keršanski zakonski! popustite posihmalo svoje prepire, in živite v lepem miru in keršanski zastopnosti; in gospodarstvo se vam bo spet zboljšalo, in božji blagoslov se vam bo v hišo po-

vernil. Ljubi Jezus, ki je zakonskima v Kani tako lepo pomagal, tudi vas nikakor ne bo pustil brez pomoči!

b) Prepirci med zakonskimi so silno škodljivi, ker branijo, da se otroci dobro izrejšajo. — Da bota svoje otroke dobro izredila, morata oče in mati skupej deržati. Če oče po svojem otroke izreja, in mati spet po svojem, gotovo bo otročja izreja skazena, in otroci bodo razvajeni, popačeni in sprideni.

Taka nesrečna izreja pa se dobi ravno tam, kjer zakonski v sovraštvu in prepircu živé, med seboj.

Kakor oče misli otroka izrediti, materi ni všeč; in kakor mati začne, očetu ni po volji. In to brezbožno nagajanje starše včasih zapelje tako dalječ, da clo otroke nadražijo na eden drugega, in jih sami nepokorščine učé. „Le nikar ne stori!“ pravi mati, kedar oče kaj ukaže. „Ni treba hoditi!“ veli oče, če mati kaj hoče.

In če bi tudi prepirljivi zakonski eden drugemu navskriž ne delali pri otročji izreji, je za otroke že to zadosti velika škoda, da se prepirajo v pričo svojih otrok, ter eden drugega preklinjajo, najhujše reči nad eden drugega sklicujejo, najgerše reči eden drugemu oponašajo. Otroci vse to slišijo, spoštovanje do staršev zgubé, s spoštovanjem ljubezen do staršev, in z ljubeznijo vred tudi pokorščino. Kaj čuda, če še vsi majhni vendar le že preklinjajo in gerde jezike imajo, da je groza.

Po takem potu tedaj prepirljivi zakonski ljudje sami popačujejo svoje nedolžne otročiče, in nesrečne storé za ta in uni svet.

O da bi pač pomislili, kako strašen odgovor da jih čaka zastran tega na sodbi! O da bi si k sercu vzeli besede Jezusove, ki pravi: „Kdor pohujša kterega teh malih, ki v me verujejo, bolje bi mu bilo, da bi se mu obesil mlinsk kamen na vrat, in bi se potopil v globočino morja.“ (Mat. 18, 6.)

c) Največa škoda pa, ktero si prepirljivi zakonski naredé, je ta, da se s svojim prepiranjem pripravijo ob dopadanje in ob gnado božjo, da si odpuščanje grehov zavirajo, in, če se še ob pravem času ne poboljšajo, se na posled zvernejo v večno nesrečo. — Božja volja je, da bi vsi ljudje srečno živeli že tudi na tem svetu. Kdor pa se prepira in tako sebi in drugim srečo spodkopava, ravna božji volji kar naravnost nasproti. Nad takim človekom Bog ne more imeti svojega dopadanja. Odtegne mu tedaj tudi svojo gnado. In v takem stanu mu ne more grehov odpustiti. Kako bi nek Bog odpustil takim prepirljivcem, kateri se med seboj nočejo spraviti! Jezus namreč kar naravnost pravi: „Ako ne odpustite ljudem, tudi vaš Oče ne bo vam odpustil vaših grehov.“ (Mat. 6, 15.) — Po navadi pa se med prepirljivimi zakonskimi le težko naredi prava sprava. Sovraštvu se le rado do terdega vkorenini v njih sercu, in vse svarjenje duhovnov in drugih prijatlov je večí del prazno in brez vspeha. — In tako živé svoje nekeršansko življenje, dokler jih smert ne loči. Smert pa

včasih kar nanagloma in neprevidoma pobere ali tega ali unega. Zgodilo se je že, da je v sredi prepira mertud zadel enega ali drugega, ali pa če tega ne, da ga je huda bolezen kar hitro poderla na posteljo. V takem stanu pa resnično spokoriti in poboljšati se ni ravno lahka reč!

Sklep.

Keršanski zakonski! ki ste morda dosihmalo nekeršansko živeli v svojem stanu, prosim vas zdaj pri živem Bogu, odpovejte se svojemu prepirljivemu, pregrešnemu življenju. Naše življenje je že samo ob sebi grenko in britko na tem svetu, nikar si ga ne narejajte še bolj grenkega in britkega s tem, da se prepirate, da ne bote imeli živega pekla že na tem svetu, in na zadnje tudi še pekel na unem svetu! O da bi vas vsaj že to, da so prepiri tako škodljivi, spametovalo in pripravilo na boljšo pot! O da bi se vam že vsaj enkrat serce omečilo, in da bi terdno sklenili, odpovedati se poprejšnjemu pregrešnemu življenju, ter rekli: „Da, ljubi Bog! zadosti nam je prepirov, zadosti škode so nam že naredili, s še večo nam proté; obljubimo ti, se poboljšati, ter posihmalo v lepi zastopnosti in edinosti živeti med seboj. In da bomo, kar sklenemo, tudi zares spolniti zamogli, te lepo ponižno prosimo, daj nam ti v to svojo pomoč in gnado!“ Amen.

Pridiga za III. nedeljo po ssv. treh kraljih.

(Dolžnosti poslov; gov. D. S.)

„Če rečem svojemu služabniku: Stori to, mi stori!“ (Mat. 8, 8.)

Vvod.

To so bili pač pridni posli v hiši Kafarnaumskega stotnika! Imel je stotnik vojščake pod seboj in druge služabnike. In če je rekel temu: „Idi!“ je berž šel; in če je zaklical unega: „Pridi!“ je kar naglo prišel; in če je rekel svojemu služabniku: „Stori to!“ je storil kar ročno. — Pridni, vbogljiivi in bogaboječi posli so zares pravi blagoslov v vsaki hiši, v vsaki družini! O da bi se pač učili in si zgled vzeli vsi posli od pridnih blapcev in služabnikov stotnikovih, ter posihmalo spolnovali tem zvestejši svoje dolžnosti! Na te dolžnosti vas želim opomniti danes prav resnobno. Najimenitniše dolžnosti poslov so:

1. da svojim gospodarjem služijo zavoljo Boga;
2. da jih spoštujejo in ljubijo;
3. da so jim priverženi in zvesti;

4. da jih radovoljno vbogajo, in
5. da za-nje molijo. Le pripravite se!

Razlaga.

1. Pred vsem drugim morajo posli služiti svojim gospodarjem zavoljo Boga, to je: kar taki, ki ne služijo ljudem, ampak Bogu. Sv. Pavelj pravi: „Vi hlapci! vse, kar storite, storite iz serca, kakor bi služili Bogu, in ne ljudem; saj veste, da bote od Gospoda prejeli plačilo dedščine. Služite tedaj Kristusu Gospodu.“ (Kol. 3, 24, 25.) Pravi keršanski posel Bogu daruje vse svoje djanje in nehanje, vsa svoja dela in opravila, ter jih opravlja z dobrim namenom, iz ljubezni do Boga. Tak posel je bil Janez iz Tebna, s priimkom Mlajši, učenec sv. očaka Amona. Služil je svojemu staremu, bolehnemu očaku pridno in zvesto celih 12 let. In dasiravno je bolni starček videl Janezovo nevtrudeno pridnost, videl njegov trud in zatajevanje, vendar ga za vse to tudi le z eno samo besedo ni pohvalil. Kedar pa je prišla njegova smertna ura, je v pričo drugih očakov prijel svojega služabnika Janeza za roko, in mu je rekel: „Da bi bil zveličan, moraš biti zveličan, da, zveličan moraš biti.“ In na te blaživne besede priporočuje Janeza drugim očakom, naj za-nj skerbé ter reče: „Ta le ni človek, temveč angelj; ni je prejel od mene zato nobene lepe ali pohvalne besede, in vendar mi je bolehnemu 12 let služil stanovitno in prijazno.“ — To se pravi „Bogu služiti,“ če posel ne gleda na časno plačilo, ne na hvalo ali grajo, temveč si misli: „Bog je moj Gospod in zapovedovavec, iz ljubezni do njega bom prenašal vročino dne, njemu hočem dopasti v vsem, njemu želim zvest služabnik biti!“

2. Posli so dolžni svoje gospodarje in gospodinje spoštovati in ljubiti. Gospodar in gospodinja sta poslom namestnika staršev, očeta in matere; zatorej velja tudi zastran njih zapoved: „Spoštuj očeta in mater.“ Gospodar in gospodinja sta svoji družini to, kar je kralj ali cesar svojemu ljudstvu; in kakor gre tem spoštovanje in ljubezen zavoljo njih stanu, ravno tako gre to tudi gospodarjem in gospodinjam. Apostelj namreč pravi: „Čast, komur čast.“ (Rom. 23, 7.) To spoštovanje in ta ljubezen pa se mora izhajati iz serca, očitno pa se na znanje dajati z zvestobo in priverženostjo, in z voljno pokorščino.

3. Posli tedaj morajo biti svojim gospodarjem in gospodinjam zvesti in priverženi ali vdani. Zvestoba in vdanost so posla najimennitniše čednosti, in srečna hiša, srečna družina, ki take posle ima! — Zvest in priveržen ali vdan pa je le tisti posel, ki pridno dela, svojo razumnost in svoje moči obrača v gospodarjev prid, in skerbno gleda na premoženje njegovo, kot na svoje lastno; premoženje (blago) gospodarjevo mu mora biti sveto, nedotakljivo. Na dalje ne sme raznašati pomot

in slabost gospodarjevih in njegovih otrok; kar se v hiši godi, mora v hiši ostati; posel mora biti molčeč. Zvest in pošten mora biti v veselju in žalosti, varovati vsake škode in skerbni biti za blagor in prid gospodarjev. Zgled takega zvestega in poštenega posla nam postavlja sv. pismo nad Jakobom pred oči: Ko je Jakob služil pri Labanu, služil mu je tako zvesto in pošteno, da je sam od sebe z dobro vestjo lahko rekel Labanu: „Po dne sem terpel vročino, po noči prebil mraz, in spanje mi ni prišlo čez trepavnice; sam veš, kako sem ti služil, in kako si je opomoglo z menoj tvoje blago.“ (I. Mojz. 31, 40, 41.)

4. Posli morajo tudi še na dalje voljno v bogati svoje gospodarje in gospodinje. V ozir tega nam sv. pismo v razgled postavlja pred oči hlapce in služabnike Kafarnaumskega stotnika. Brali smo ravno v današnjem sv. evangelju, kako lepo da stotnik sam pohvali svoje pridne posle, ki so ga vbogali radi in tako voljno. Rekel je namreč Jezusu: „Tudi jaz sem človek, ki sem pod oblastjo, in imam vojščake pod seboj, in rečem temu: Idi, in gre; in unemu: Pridi, in pride; in svojemu služabniku: Stori to, in stori.“ Iz teh stotnikovih besed posnamemo, da so ga vbogali rado voljno (radi in voljno), to je: hitro, natančno, brez godernjanja, ne prisiljeni, brez sebičnosti in drugih gerdih namenov. — To in tako pokorščino pa morajo posli skazovati ne le dobrim gospodarjem in gospodinjam, ampak tudi terdim, ojstrim in hudim. Zatorej piše sv. Peter: „Hlapci! bodite podložni svojim gospodom v vsem spoštovanju; ne le dobrim in krotkim (pohlevnim), ampak tudi čmernim!“ (Petr. 2, 18.) Tem besedam dostavlja sv. Avguštin: „Karkoli hudega krivični gospodje storé pravičnim poslom, jim ni v to da kaznujejo njih pregrehe, temveč le da pokušajo njih čednosti.“ In sv. Frančišk Salezjan je večkrat rekel svojim podložnim: „Pokorščina ni zato tako žlahna, da se spolnuje volja milega in prijaznega naprejpostavljenega, ki je vaje vladati bolj s prošnjami, kakor pa s svojo veljavo, ampak zavoljo tega je tako žlahna, ker se človek vkloni pod jarm ojstrega, neprijaznega, terdega gospoda.“ Dabi svoje misli dal še razločniši na znanje, poslužil se je naslednjih prilik: „Ojstra pila rijo bolj od-dergne, in železo svitlejše nareja, kakor pa mehkejša in manj ojstra pila. Da naredé sukno svitlejše in tanjše, poslužijo se ojstrih kertač, Meč (nož) bo tem boljši, tem dalj ko je pod kladvom, in tem dalj ko se kuje“

Le takrat bi ne smeli vbogati svojega gospodarja ali svoje gospodinje, ko bi vam velevali kaj pregrešnega, ukazovali kaj takega, kar bi bilo zoper božje ali cerkvene zapovedi, postavim: krasti, opuščati božjo službo itd. . . . V takih primerljajih, v takih okoljstvih bi morali reči tudi vi, kakor so rekli aposteljni višemu zboru, ki jim je prepovedal, oznanovati križanega Zveličarja, ia mu odgovorili: „Bogu moramo biti bolj kot ljudem pokorni!“

5. Na zadnje so posli dolžni tudi še moliti za svoje najprejpostavljene, gospodarje in gospodinje. Kristus nas uči, moliti za vse ljudi, še clo za sovražnike. Naroča nam: „Molite za-nje, ki vas žalijo in preganjajo.“ (Mat. 44, 45.) Molite eden za drugega, da bote zveličani!“ veli sv. Jakob (5, 16.) In sv. Pavelj piše Timoteju: „Zdaj te pa lepo prosim, da naj se pred vsemi rečmi opravljajo prošnje, molitve, prosivne in zahvaljne molitve za vse ljudi.“ (I. Tim. 2, 1, 1.) Če pa smo dolžni moliti že za vse ljudi, smo gotovo še tem bolj dolžni moliti za tiste, s katerimi smo v kaki tesnejši zvezi, v kakoršni se znajdejo postavim: starši in otroci, bratje in sestre, gospodarji in posli. Pravi keršanski posel bo po tem takem gotovo vselej svojim navadnim molitvam dostavljal tudi še molitev za svojega gospodarja in svojo gospodinjo, da bi ju Bog razsvetlil, in bi zamogla prav voditi svojo družino, in bo prosil Boga, naj bi jima povernil stoterno, kar mu storita dobrega. To dolžnost je spoznal že v stari zavezi pobožni Eliezer, hlapec Abrahamov, ki je z molitevjo začental in molitevjo sklepal svoja opravila, da bi se po takem potu božji blagoslov razvalil nad Abrahama, njegovega gospodarja. Lepo nam popisuje to sv. pismo v naslednji prigodbi: Sara, Izakova mati in žena Abrahamova, je bila stara 127 let, in je umerla. Abraham je žaloval za njo, in jo pokopal. Pa tudi sam se je bil že zlo postaral, in Bog ga je bil z vsem oblagodaril obilno. Skerbel je še pred smertjo svojemu sinu Izaku za bogaboječo ženo. Hčere v deželi so bile nejeverske; torej pošlje Abraham svojega zvestega hlapca Eliezerja v svojo domačijo v mesto Haran, kjer je imel bogaboječo zlahto. Rekel mu je: „Gospod nebeški, on bo poslal svojega angelja pred teboj, in od ondod vzemi ženo mojemu sinu!“ — Hlapec vzame deset velbljudov ali kamel, jih otovori z mnogim blagom, in gre. Gre in pride v Mezopotamijo pred mesto Haran. — Ko pred mesto pride, odpočije si s svojo živino tik vodnjaka ali šterne. In poklekne in moli tako-le: „Gospod, Bog Abrahama, mojega gospoda! stoj mi danes na strani, ter skaži milost mojemu gospodu. Dodeli, da zmed vseh deklet spoznam tisto, koja je najbolj pobožna in najbolj vredna, postati žena sinu mojega gospoda; da unemu posladi solze, ki jih pretaka nad smertjo svoje matere, temu pa žalost, ki jo občuti zavoljo zgube najboljše žene, in da bota lagleje pozabila svojo tako veliko zgubo. Glej Gospod! tu se nahajam pred vodnjakom, in mestne hčere bodo prišle, zajemat vode; če tedaj porečem deklici: Nagni svoj verč, in daj mi piti in mi bo odgovorila: Le pij; pa tudi tvojim velbljudom bom dala piti; naj mi bo to v znamenje, da ta je tista, ktero si namenil svojemu služabniku Izaku.“ — Komej je Eliezer odmolil, glej! že pride Rebeka, hči Batvelova, kteri je bil sin Abrahamovega brata Nahorja. Nesla je na rami verč in je bila zala, pobožna devica. Do vodnjaka stopi, napolni verč, in se verne nazaj. Eliezer pa jej stopi naproti rekoč: Daj mi enmalo vode, da se napijem. Mu

odgovori: Gospod! le pij; in mu urno verč poda. Ko se Eliezer napije, rekla je: Tudi tvojim velbljudom bom zajela vode, da se napijó vsi. To je rekla, in zlila vodo v korito, hitela do vodnjaka, in nanosila vode za vse velbljude. Hlapec Abrahamov jo med tem ogleduje, in ne reče nobene besede. Ko pa je napojila velbljude, vzame zlate uhane in zlate zapestnike, ter jo ž njimi obdaruje, in zraven vprašuje: Povej mi vsaj, čegava hči da si, in ali imate v hiši tvojega očeta tudi prostora dovolj, da tam ostanem? Mu je odgovorila in rekla: Jaz sem hči Batvelova, imamo sena in slame in tudi prostora zadosti! Eliezer pa poklekne, moli Gospod Boga, in reče: „Hvaljen bodi Gospod, Bog Abrahama, mojega gospoda, ki si skazal usmiljenje mojemu gospodu, in me peljal naravnost v hišo brata mojega gospoda!“ Na to gre Eliezer v Batvelovo hišo, razodene svoje naročilo, in pove vse, kako ga je Gospod tu sem pripeljal. Tedaj sta odgovorila Batvel in Laban, brat Rebečin: „To je božja naredba. Glej, Rebeka je pred teboj, vzemi jo!“ Rebeka je bila zadovoljna; Abrahamov hlapec pa, ko to sliši, se je vergel na zemljo, in je molil Gospoda. Potlej seže po zlatnino in srebrenino in po oblačila, obdaruje ž njimi Rebeko, in tudi njene brate in mater. Zdaj še le jedó in pijó. Drugo jutro pa mati in bratje blagoslovijo Rebeko; po tem Rebeka s svojimi deklami zasede velbljude in ide za Eliezerjem — na Abrahamov in Izakov dom.

Sklep.

Ljubi moji posli! služite tedaj posihmalo zvesto in pridno, tako, kakor ste se danes učili; in če se vam kterikrat v vaši službi terda in huda godi, obračajte svoje oko tje gori proti nebesom; tam je vaš Gospod, ki bo obilno poplačal vašo pridnost in vašo zvestobo, poplačal z vse obilnišim plačilom, kakor bi vam ga dati zamogli vaši pozemeljski gospodarji. Le kdor služi pregrehi, je suženj: kdor pa služi Bogu, je svoboden ali prost, zares svoboden; zakaj Bogu služiti se pravi kraljevati. Zatorej bodite tukaj služabniki Gospodovi, da bote enkrat tamkaj njegovi angelji! Amen.

Postne pridige

za različne stanove, katerih se št. gg. duhovniki tudi pri velikonočnih izpraševanjih (examen paschale) prav lahko poslužiti morejo. Poslal jih je č. g. župnik Greg. Jakelj. Posnete so po „Drobtinah“, po „živiljenja sr. pot“ in po drugih virih.

VI. Poduk zakonskim ženam in vdovam.

„Žena, ki se Boga boji, bo hvaljena.“
(Salom. Prip. 31.)

(Konec.)

Krotka in poterpežljiva keršanska žena ne toži in ne tarna, ne premišljuje svoje nesreče, ne gleda težko družih srečnih žen, pa tudi svojemu možu nespametno in sovražno nič ne očita rekoč: O zakaj si me v to revščino pripravil, o da bi te ne bila nikdar poznala! ker dobro ve, da vse to jej britkega življenja osladilo ne bo; temuč ona moli, in stanovitno moli, pa druge prosi, da jej pomagajo moliti, ter si sprositi junaško poterpežljivost v svoji nadlogi, kakor je storila sv. Monika, ki je s svojo poterpežljivostjo in stanovitno molitevjo skozi celih 20 let nazadnje spreobrnila svojega divjega, sirovega in terdovratnega moža, ter ga iz divjega volka spremenila v krotko ovčico.

2. Druga dolžnost žene do svojega moža je zakonska zvestoba, t. j., da nikdar in nikoli ne v djanji, ne v besedi, ne v pogledu in tudi ne v mislih in željah s tujo osebo kaj tacega ne počne, kar bi bilo spodobnosti in čistosti nasproti. V stari zavezi so prešestnice kamnjevali; — v keršanstvu pa se še misliti kaj tacega ne sme: „Če tujega moža le poželjivo pogledaš, si že prešestovala ž njim v svojem sercu“ (Mat. 5, 28.) pravi naš Gospod Jezus Kristus.

Pa tudi sumljivosti (ajfranja) se skerbno ogiblajte; in ne dajate možu nikdar priložnosti k taki sumljivosti. Ne bodite tedaj preprijazne z drugim spolom, ker je neizrečeno nevarno, lahko se zgubi čast, se razdere mir, in razterga zakonska ljubezen. Žena! varuj se zato vsega lišpanja, vse nečistosti. Glej, da Bogu dopadeš, zraven tega pa le samo svojemu možu, in to boš dosegla, če mu pokorščino, zvestobo in ljubezen skazuješ. Kolikor manj iščeš dopasti drugim, toliko bolj boš dopadala svojemu možu. — To so dolžnosti keršanske žene do moža!

c) Ima pa keršanska žena posebno imenitno dolžnost in to kakor mati do svojih otrok in gospodinja do svoje družine:

Perva materna skerb se mora že začeti, kedar dete pod srcem nosi ter se ogibati takrat še posebno vsega, kar bi utegnilo škodo-

vati svojemu in detetovemu zdravju, kakor jeze, krega, sovraštva, prevelike žalosti, pijanosti in nezmernosti. Pa tudi možje morajo takrat z ženami veliko lepši in prizanesljiviše ravnati, ter jih ne smejo siliti k težavnim delom, morajo imeti pamet in večo zderžljivost v zakonski postelji; sicer vtegnejo biti morivci svojih lastnih otrok, pa tudi krivi neozdravljive bolezni svoje žene, ali celo njene smerti. Oh, kako težko vest bo tak živinski mož pred ojstrega Sodnika nesel, kjer bodo vse njegove nesramnosti, in neusmiljenosti vsemu svetu jasno odkrite! Ve matere pa se varujte vseh hudih strasti, tudi kedar otroke na persih imate, zakaj z maternim mlekom dete tudi serka vaše dobre ali slabe lastnosti. Skerbite otrokom za zdravo telo s snažnostjo, zdravo domačo hrano, nikdar jim ne dajajte vina, kofeta, ali celo žganja pokušati, zakaj to je strup za majhne otroke. Nikdar pa tudi samih ne puščajte doma v zibelji, ali na polju, ali pri vodi, ker dostikrat so se že velike nesreče primerile, pa tudi k sebi v posteljo jih ne vadite, da jih v spanju ne zadušite, da se nad vami ne pohujšajo.

Še večo skerb pa morate imeti za njih dušo. Že v zibeli jih na čelu prekrižaj in pokropi z blagoslovljeno vodo, kedar jih spat položiš, ali iz postelje vzdigneš, in namesto njega kratko molitvico opravljaj. — Zgodaj jih učite Boga

a) spoznavati. Materni nauk se otroku najglobokeji vcepi. Še kedar je odrasel, se hvaležno spominja: To so me moja dobra rajna mati učili. Ako pa mati otroka ne privadi moliti zjutraj in zvečer, pred jedjo in po jedi, vse svoje žive dni znal ne bo. Pa tudi sama moraš storiti, kar otroka učiš.

b) Vendar pa sam nauk bo še malo izdal, ako ti mati vedno ne paziš, ali otroci tudi tvoje nauke spolnujejo, da v slabe družine ne zaidejo in se ne pohujšajo. Posebno skerbite, keršanske matere! svojim otrokom za sramožljivost v obleki, v postelji, v družbi. Pazite, da se sramožljivo oblačijo in slačijo, ne pustite dečkom in deklicam skupaj ležati, pa tudi otrokom enega spola ne črez osem let starim. Ne pustite jim golim se skupaj kopati; ne pustite jih po vasi in po cestah letati, vse norčije gledati, godce in plese zjati in poslušati. Vse to so nevarnosti, otrokom zgodaj sramožljivost in nedolžnost umoriti. Varujte svoje otroke posebno slabe družine. Za otroke ni hujšega, kakor spridena tovaršija. En sam spriden otrok lahko vse otroke v vasi pohujša. Pa tudi glejte, kakošne hlapce in deklice imate, da ne bodo vašim lastnim otrokom v spodtiklej. Oh, da bi ne mogel celo reči, da sta pogosto celo oče in mati s svojim govorjenjem, pa tudi nesramožljivim djanjem v pohujšanje. Sam sem se tega prepričal, ko sem prišel v kako hišo, ter videl, kako nesramožljivo mati svoje malo dete na persih doji vpricho malo večih in odraščenih, pri katerih se že poželjivost začenja buditi, tudi vpricho mene, tako da sem se moral z gnjusobo stran obrniti. Ali ni

to strupena pšica za sramožljivost vaših otrok? Sramožljive matere sebe in dojenca z ruto pokrivajo pri takem opraviilu.

c) Ker pa vkljub vse skerbi in pazljivosti vendar le hudo priraste v otroku, je keršanske matere dolžnost otroke svariti in pametno strahovati. Ne pustite otrokom njih terme veljati, sicer bodo otroci vam zapovedovali, ne pa vi otrokom. Ne mehkužite svojih otrok, pa tudi preojstro jih ne imejte, srednja pot je najboljša.

d) Toda pri svoji svaritvi in pri svojem strahovanju ne pozabi keršanska mati, tudi moliti za svojega otroka.

Sv. Frančišek Salez. je materi rekel: „Ne govori toliko otroku od Boga, ampak govori veliko več Bogu od svojega sina.“ Najhujši pa je otroke kleti; to se pravi otroke ne Bogu, ampak hudiču izročevati.

Pa tvoja skerb, keršanska mati! naj ne bo le za otroke, dokler so majhni, ampak še večja in pomnožena naj bo, kedar odrastejo. Majhni otroci, majhna skerb, veliki otroci, velika skerb, pravi star pregovor. Toda mnogo polajšana bo ta skerb, ako so majhni otroci dobro izrejeni. Privadite otroke iz mladega pobožnosti in pridnega dela, pa bodo srečni vse svoje življenje. Ako jih pa razvadite v hrani, obleki, in lenobi prepustite, zgodaj vam bodo sive lase delali, pa tudi sami nesrečni postali.

Ne vadite torej, matere, že majhne deklice gizdaste obleke, in kedar odrastejo, ne pustite se jim lišpati in košatiti, ne perstanov nositi, še manj pa jim perstane ponujati dokler v zakon ne stopijo; verjemite mi: bolj našopirjena in nališpana ko je vaša hči, poprej bo ob devištvo in poštenje prišla. Ne pustite jim v kerčme na plese zahajati, tudi ne po cerkvanjih, sejmi, metvah samim hoditi. Ne terpite shajanja moškega spola pri vaših hčerah v skrivnih kamrah. Ne pustite jih samih po noči ležati; zapirajte in zaklepajte za njimi vrata in okna, ne pustite jim postelje pri oknih imeti. Ako pa kaj zveste, ojstro posvarite in terdo jim prepovejte vsako grešno znanje in posvetno ljubezen. Pa tudi za sinovi pogledjte, ali doma spé, ali se po noči okrog ne vlačijo. Oh! pomislite matere: kolikor otrok vam je Bog dal, toliko svetnikov bo od vas tirjal. Dobri otroci so materi slava — slabi otroci šiba kervava.

Poslednjič pa morate tudi skerbeti za svojo družino, kakor za svoje odraščene otroke. Dokler so pri vas, bote za njih telo in dušo odgovor dajali. Skerbite za dekle kakor za svoje hčere, za hlapce pa kakor za svoje sinove. Nikdar pa ne imejte pri hiši spridene družine. Ne terpite vasovanja, klafanja, ne gerdega znanja. Poslov grehi so vaši grehi, ako jih ne posvarite in ne vbranite, kar je mogoče. Ni večje nesreče, kakor, če dekla poštena k hiši pride, pa nepoštena od hiše gre. Napeljujte celo svojo hišo k pobožnosti, k zvesti božji službi, in k pogostni prejemi sv. zakramentov. Pred vsem pa same z dobrimi zgledi svetite!

Sklep.

To tedaj, ljube žene! so vaše najpoglavitniše dolžnosti. Zdaj pa poprašajte svojo vest, ali ste jih pa tudi prav in natanko spolnovali? O da bi mogle vse reči: Vest mi nič hudega ne očita. Toda marsiktera se bo morala na persi vdariti rekoč: Ah, moj Bog! kaj bo z menoj, ker sem tako slabo svoje dolžnosti spolnovala. Ja, ljube žene! spoznajte svoje pregreške, obžalujte jih, očistite se jih v zakramentu sv. pokore, in zanaprej boljši spolnite svoje dolžnosti. Pokleknite danes pred podobo sv. Jožefa in Marije vedne pomočnice, zdihnite in recite: Ah, ljubi Oče nebeški! poglej me tukaj vbogo ženo, slabo grešno stvar! brez števila dobrega si mi skazal, jes pa sem že brez števila hudega storila in tebe žalila. O moj Bog! odpusti mi moje grehe, kar sem se pregrešila zoper tebe, zoper moža, zoper otroke, zoper družino. Terdno obljubim in prisežem, Tebe črez vse ljubiti, iz ljubezni do tebe vse križe voljno prenašati, svojega moža prav ljubiti, svoje otroke skerbno rediti, svojo družino v strahu božjem imeti, da nobena duša po moji zanikernosti zgubljena ne bo. O moj Jezus daj, da se pri Tebi enkrat z vsemi svojimi veselim. O Marija, o sv. Jožef, moj izgled, moje pribežališče, prosí za-me, pomagajte meni in vsem mojim pravično živeti in srečno umreti. Amen.

VII. Poduk za može in vdovce.

„Mož je glava žene, kakor je Kristus glava cerkve.“
(Ef. 5, 23.)

V v o d.

Med vsemi deli človeškega života najiminenitniši je glava; ker brez glave ni mogoče življenja. Vsak drug ud se ložej pogreša in človek brez njega živeti zamore. Živeti more človek brez noge ali tudi brez obeh in ima lahko lesene namesto mesenih; živeti more brez rok, brez očesne luči, gluhi in mutasti; toda brez glave nihče živeti ne more. Pa ne samo življenja ni brez glave, temuč na glavi je tudi ležeče zdravje ali bolezen celega trupla. Ako je glava bolna, je bolno vse telo. Kedar človeka glava boli, takrat se mu ne ljubi ne delati, ne jesti, ne govoriti, vsi udje tako rekoč oterpnejo; celo pamet mu začne pešati in družega ni slišati, kakor milo toževanje: „Bog pomagaj! kar raznesti mi hoče glavo“. — Ako pa je glava zdrava, kako dobro se ves človek počuti. Um mu je bister, roke delavne, noge urne, ves život gibčen; vsi udje so kakor prenovljeni vsak svoje delo z veseljem in lahkoto opravlja.

— Kakor pri telesni glavi, tako je pa tudi pri duhovni glavi. Kar je pri telesu glava, to je pri družini mož. Mož je glava v svoji hiši. Tako pravi sv. apostelj Pavelj: „Mož je glava žene, kakor je Kristus glava cerkve.“ Cerkev je duhovno telo, posamezni udje so verni kristjani, glava pa je Kristus. Ako bi ne bilo glave Kristusa, bi tudi cerkev ne mogla obstati, ampak že davno bi bila potrebljena iz tega sveta pri tolikem grozovitem preganjanji, ki ga je prestajala in ga še zdaj prestajati mora. Ker je pa Kristus njena glava, zato je nepremagljiva in nepokončljiva, ker se glava Kristus, večni Bog, nikdar ne more pokončati. Cerkvi in njeni glavi Kristusu je podobna vsaka družina. Ona bo obstala ali poginila, bo dobra ali slaba, bo srečna ali nesrečna, kakor je glava, dobra ali slaba. Ako je glava mož dober, bo cela hiša dobra, srečna; ako je mož malovreden, bo cela hiša, vsa družina malo veljala. Vidite, predragi možje, koliko je na vas ležeče; in kako imeniten je vaš stan. Kar je Kristus celi cerkvi, to ste vi svoji družini; vi ste torej namestniki božji v svoji hiši. Kar je cesar celi državi, kar je fajmošter celi fari, to je mož v svoji hiši in svoji družini. Zato je pa tudi vam najostrejše zapovedano, svoje dolžnosti najzvestejše spolnovati. Poslušajte, kaj pravi od vas sv. apostelj Pavelj, kako oostro tirja od vas natančno spolnovanje vaših dolžnost; on pravi: „Kdor za svoje, in zlasti za domače skerbi nima, on je vero zatajil, in je hujši od nevernika“. (I. Tim. 5, 8.) Tedaj še slabši, kakor neverniki ste, in še ostrejši kazen vas čaka, ako svojih dolžnosti prav ne spolnujete. Ktere so pa vaše dolžnosti? To vam hočem danes pokazati; le pazljivo me poslušajte!

Razlaga.

Imeniten in potreben je zakonski stan; sv. Pavelj ga imenuje „veliko skrivnost v Kristusu in v cerkvi.“ Bog sam ga je že od začetka sveta v raju postavil; vstvaril je namrec Adamu pomočnico njemu enako, in potem obema rekel: „Rastita in množita se“. (I. Mojz. 2, 18—24.) In Adam, ko je zbudivši se zagledal Evo, je zaklical: „To je zdaj kost od mojih kosti in meso od mojega mesa. Torej bo človek zapustil svojega očeta in svojo mater, in se bo deržal svoje žene, in bosta dva v enem mesu“. Namen zakona je torej 1. vzajemna pomoč, 2. dobra izreja otrok. Moževe dolžnosti so tedaj do žene in do otrok; se ve da ima prvo dolžnost do Boga, pa od te ne bom posebej govoril, ker je vsakemu kristjanu splošna dolžnost in ravno to velja tudi, kar je bilo že pri nauku za žene povedanega.

1. Tedaj govorim precej od moževih dolžnosti do žene:

a) Perva dolžnost moža do svoje žene je: jo ljubiti in spoštovati. „Možje, opominja sv. Pavelj: ljubite svoje žene, kakor je Kristus cerkev ljubil in sam sebe za-njo dal“. (Ef. 5, 28.) Žena ni

moževa dekla, ampak njegova tovaršica, njegova pomočnica in žena. Ako postavim, gospodar, žensko v hišo vzame in jej gospodinjstvo izroči, je ona še zmiraj njegova dekla in služabnica. Ako pa ravno tej ženski pri altarji v zakonsko zavezo roko poda, se na enkrat vse spremeni. Zdaj ni ona več njegova dekla, ampak tovaršica in pomočnica je njegova, dva sta sicer po osebi, ali oba le eno meso.

Zatorej vas opominja dalje sv. apostelj Pavelj: „Tako morajo tudi možje svoje žene ljubiti, kakor svoje telesa. Kdor svojo ženo ljubi, sam sebe ljubi. Nihče pa ne sovraži svojega mesa, ampak redi ga in oskerbuje“ (M. 5, 24.) Kakor skerbiš za svoje telo, skerbi tudi za svojo ženo. Žena je bila vzeta iz Adamovega telesa, pa ne iz glave, da bi črez moža ne gospodovala, tudi ne iz nog, da je nimaš kakor dekle in sužnjo pod nogami, ampak iz rebra, ki je blizo serca, da jo ljubiš in spoštuješ, kakor svoje serce in svoje življenje. — Mož je močnejše nature, zato mora svoji slaběji družici pri težem delu pomagati, ali ga še celo sam opravljati in njej lahke dela prepuščati. „Res je, glava žene je mož“, (I. Kor. 11, 3.) ali zato ne sme mož ženi terd, osoren in nevsmiljen biti. Glava nobenega telesnega uda ne terpinči, in ne skerbi samo za-se, temuč za celo telo. Tudi mož mora z ženo prizanesljivo in prijazno ravnati, ako se kaj zmoti, jo le prijazno opominjati, in za-njo Boga prositi. Bog ne daj jo zaničevati, preklinjati, suvati ali celo pretepati, nikdar nima mož te pravice, če bi bila žena tudi še toliko zakrivila.

Pa tudi za upljiv jej mora biti, in nobene skrivnosti pred njo ne imeti, ampak z njo se posvetovati, skerbno preišljevati in prevdarjati, in ako je mogoče tudi ubogati jo, ker velikrat je žena še umniša in modrejša kakor mož. — Oh kako gerdo je, pa večkrat tudi škodljivo, če mož svoji ženi nič ne pove, kar misli storiti, ali si nič dopovedati ne da, ampak le po svoji termasti glavi ravna. Še gerši pa je, pred ženo vse zapirati, kar se še pred pošteno dekle ne dela. Preterdi možje žene prisilijo, da same jemljejo, kar je za gospodinjstvo in za otroke potreba in veča škoda se vam s tem dela, kakor če bi sami radi dali, kar potrebuje. — Pri vsem tem pa mora zmeraj le on v hiši gospod biti, in ne sme terpeti, da bi, kakor pravijo „žena hlače nosila“ t. j. gospodovala. Žena mora le svetovati in prositi, ne pa zapovedovati možu; mož pa jo poslušati in če je dobro, se po njenem svetu ravnati.

b) Druga dolžnost moževa do žene je: zakonska zvestoba in čistost zakonske postelje. Kar velja od žene, velja tudi od moža.

a) Mož! bodi zvest svoji ženi, tudi v mislih in željah, in bodi varen v pogledih, pogovorih in v obnašanji z drugim spolom. Kako velika hudobija je zakonska nezvestoba ali celo prešestvo, tega vam ne morem tukaj popisati, le samo to rečem, da pri Judih so prešestnike kamnjali, v prvih keršanskih časih pa kaznovali s 15 let

terpečo ojstro očitno pokoro. Bog daj, da bi ne bilo nobenega prešestnika med nami; toda rado se prigodi, da, kdor je bil pred zakonom nesramnež, mu tudi zakonska zvestoba ni presveta, jo prelomiti in oskruniti. Pa gorje jim! nad takimi se bo Bog maščeval.

β) Tudi nikar ne mislite, da vam je v zakonu vse dopuščeno. Kar je škodljivo zarodu in zdravju zakonskih, je greh. Zakonska čistost tirja zakon le v namenu zaroda dopolnovati, zakonske pravice ne pogosto, ne o ženskem času, ne v pijanosti terjati. Gorje pa tistim možem, ki zakonsko posteljo napčno rabijo le v svojo poželjivost, ne pa v namen zakona in meje stavijo božji previdnosti v številu otrok, pa vendar nočejo zderžano živeti; taki so po besedah sv. pisma kakor konj in mezeg, ktera pameti nimata, in take ima hudič v oblasti; in vendar jih je več tacih, da se smertnega greha še ne spovedujejo, in ko čakajo, da jih bo spovednik prašal, ali pa še takrat odkritoserčno ne povedó. Vsi taki družega ne delajo, kakor same božje rope. Kako strašno bodo na sodnji dan osramoteni, ko bo vse odkrito, in se bo še le takrat vsa hudobija tega greha popolnoma razodela.

2. Pa ne samo do svoje žene imate dolžnosti, ampak tudi do svojih otrok. Otroci so staršev največa sreča ali pa nesreča, kakor so izrejeni dobro ali slabo. Vaša prva skerb naj bo, jih po keršansko izrejati. Zato pa je treba skerbeti za njih a) telo in za njih dušo.

a) Za telo svojih otrok mora oče skerbeti, še preden na svet pridejo, s tem, da pametno in usmiljeno ravna s svojo ženo v takem stanu. Brezserčni trinogi so tisti možje, ki ženi takrat miru in pokoja ne dajo ne po noči ne po dnevi, nobene berzde ne stavljajo svoji poželjivosti, in ženo silijo k težavnim opravilom, po katerih se dostikrat velike nesreče primerijo, mertvi porodi, ali celo življenje pohabljeni otroci, pa tudi k enakim ali še hujšim strastim nagnjeni, kakor njih nezderžni in nevsmiljeni oče. — Daljna otroška telesna izreja obstoji v tem, otrokom skerbno skerbeti za potrebno zdravo hrano in potrebno obleko. Da se pa more otrokom to dati, je dolžnost očeta, da je priden, delaven, varčen. O kakošno gorje čaka očete, ki po kerčmah in gerdih beznicah posedajo, čas in premoženje tratijo, žena pa nima s čim še soliti ne, in otroci njegovi lačni, vmazani in raztergani od dalječ oznanujejo njegovo zapravljivost, da ne morejo ne v cerkev ne v šolo. Kar vi zanikerni očetje zapijete, zaigrate in zapravite, to svoji ženi in svojim otrokom ukradete, in težek odgovor vas čaka zato.

Dolžni ste pa tudi otrokom za njih časno srečo skerbeti, da pridejo k dobremu krubu. Za tega del jih vadite že od mladih nog pridnega dela, seveda njih starosti in njih močem primerne, v tacih rečeh, ki jim bodo v njih prihodnjem stanu, pri kmetiji, kupčiji, obertniji, rokodelstvu ali družih opravilih pomagale. Ako jih v mladosti ne navadite pridnosti in delavnosti, bodo celo živ-

ljenje lenuhi, ali pa še tatovi in roparji, in tega bi bili vi sami največ krivi.

b) Ravno taka ali še večja pa mora vaša skerb biti za njih dušo. α) To pa se zgodi, ako jih že v prvi mladosti učite Boga spoznati in greh sovražiti; jih vsakdan zjutrej in zvečer, pred jedjo in po jedi k molitvi opominjati in nikdar ne spat, ne iz hiše, ne k jedi, ne od jedi pustiti, ako niso poprej molili. Ako se v mladosti tega ne navadijo, vse svoje žive dni ne bodo znali in delali. Človek brez molitve je pa to, kakor z žitom obsejana njiva brez dežja. Da bo pa vaš nauk kaj izdal, morate se sami po njem ravnati. Kako bo otrok rad molil, če ne vidi nikoli očeta poklekniti in moliti. — β) Sveta dolžnost vaša, očetje, je otroke o svojem času pridno v cerkev in v šolo pošiljati, in na njih zaderžanje v cerkvi gledati, tedaj najboljši jih pri sebi imeti. — γ) Kedar otroci ne ubogajo, posvarite jih rezno, ne premehko kakor Heli, ako beseda ne pomaga, mora pa šiba pomagati, toda le po redkoma za zdravilo, ne za kosilo naj bo šiba. — δ) Pa tudi nikar ne pozabite za svoje otroke moliti, da bi Bog blagoslovil vaše prizadevanje. Bog obvari otroke kleti; to je najhujša nesreča pri hiši, otroke ne Bogu, ampak hudiču izročevati.

Ako ste majhne otroke tako dobro in skerbno v strahu božjem izredili, bodo tudi dobri, kedar odrastejo. Vendar pa vaša čuječnost in skerb ne sme nehati, ampak se še le pomnožiti, kedar otroci odrastejo; in kedar kaj napčnega zapazite, ne smete molčati, temuč po očetovsko posvariti, in če bi tudi vaše posvarjenje nič ne pomagalo, vendar je pa vaša dolžnost, in če to storite, bo pa vsaj vam pomagalo; svarite pa stanovitno, svarite z ljubeznijo, pa tudi z resnobo, dajajte jim zmiraj lepe izgleda in pošiljajte goreče molitve k nebeškemu Očetu kakor pravični Job, ki je vsakdan daroval za svoje otroke.

Ne terpite nobenega vasovanja pod svojo streho, in pogledjte večkrat za vašimi sinovi, ali so doma ali ne hodijo ponočevat. Tudi ne terpite ponočnih opravil, kjer se zbirajo mladi ljudje obojega spola, kakor pri metvi, ali snajanje pri merličih. Vse tiste molitve pri merličih niso nič vredne, ker se na cente smertnih grehov doprinaša; hišni gospodarji, če nočete tudi vi teh grehov deležni biti, odpravite jih za vselej.

Ne bom govoril še o dolžnosti do poslov, ker ravno to velja, kar sem pri nauku za žene povedal.

c) Samo to še opomnim, če imate kaj starih ljudi pri hiši, s tistimi po človeško ravnajte, ne pa, da bi jih pisano po strani gledali, sami kavo, mleko, dobre jedi vživali, stariu pa komaj malo nezabeljenega močnika privoščili, jim najslabše pridelke dajali in v kakem nezakurjenem kotu zmerzovati pustili; jih vedno pikali in zaničevali, ter komaj čakali, da bi umerli ali pa jim še kar naravnost smert privoščili. Gorje vam nehvaleznikom in ne-

vsmiljencem. Božja pravična roka vam ne bo prizanesla. Sami boste desetkrat hujše skušali, kar starim hudega prizadenete. Glejte, predragi možje! to so vaše najpoglavitnije dolžnosti. Dobro pomislite, ali ste jih prav spolnovali, po njih izprašujte svojo vest, in čisto se spovejte, kar ste se pregrešili in skleniti zanaprej kolikor mogoče popraviti, kar ste dozdej zamudili. Zdihnite in recite: Moj Bog in moj gospod! veliko butaro si mi naložil, svete in imenitne so moje dolžnosti, težek bo nekdam moj odgovor; veliko sem se pregrešil in slabo spolnoval svoje dolžnosti; pa v tebe, usmiljeni Oče zaupam in kličem k tebi: Milost, milost stori s svojim hlapcem. Iz serca se kesam in terdno obljubim popraviti, kar je v moji moči: Tebi hočem služiti, svojo ženo zvesto ljubiti, svoje otroke in svojo družino v božjem strahu imeti, da nobena duša, ki si jih meni izročil, po mojem zadolženju zgubljena ne bo; da se po smerti vsi skupaj, jes, moja žena, moji otroci, moji starši, moja družina pri tebi vekomaj veselimo. Jezus, Marija, sv. Jožef, vam priporočam sam sebe in vse svoje. Amen.

Duhovniške zadeve.

Kerška škofija. Č. g. Svetin Šim. je dobil faro Mali št. Vid; in č. g. Walder Lor. pride za mestnega kaplana v Belak.

Ljubljanska škofija. Č. g. Bartol Jern. pride za župnika v Ihan in č. g. Lavrič Jož. se poda v pokoj. Č. g. Jerala Aleš, 87 let star, je umerl. R. I. P.!

Terzaška škofija. Naslednji čč. gg. duhovniki so prestavljeni: Kjuder Anton pride za duh. pomočnika v Skedenj; od tod Buttignoni Janez k sv. Jakobu v Terst; od tukaj gre Strekelj Evgeni za duh. pomočnika v Mile; od tam Daris Jakob v Koper za duh. pomočnika in vikarja sostolice; Artico Jože gre za kateheta v Koper.

Vabilo na naročbo nove knjige:

„Keršansko katoliško Nравoslovje.“

Na polju slovenskega slovstva obdeljujejo se vse stroke; raznoverstne knjige prihajajo v slovenski obleki na dan, posebno po blagodejnem delovanju Matice in družbe sv. Mohora itd., katerih glavni podporniki in razširjevalci so mnč. g. duhovniki. Le eno polje — namreč o bogoslovskih vednostih — je dozdej v primeri z drugimi mnogo zanemarjeno. Res je, da je vsem slovenskim duhovnikom dobro znan latinski jezik, v kterem so vse bogoslovske vednosti

najtemelitejše obdelane, vendar se spodobi, da dobimo Slovenci, kar imajo drugi narodi že zdavnej, tudi bogoslovske knjige v svojem domačem jeziku.

Mnč. g. duhovniki! Za razširjanje slovenskih bogoslovskih knjig nimamo nobene družbe — zato pomagajmo si na drugi način!

Tiskarna Mohorjeva, ktera za razcvetanje slovenskega slovstva deluje požertovalno in vseskoz le na katoliškem temelju, kar jasno pričajo izven družbinih bukev od nje posebej izdane knjige, da si tako zasluži častno ime „katoliška tiskarna“ vljudno s tim mnč. g. duhovnike vabi na naročitev nove bogoslovske knjige: „**Keršansko katoliško Nравoslovje**“ (theologia moralis).

Knjigo spisano od g. župn. Fr. Kosec-a, poterdili so mil. knezoškof Celovski, in g. profesor bogoslovja dr. Valent. Nemeč, ki je rokopis pregledal, jo tako-le priporočuje:

„Hvala Bogu! Izobraženje slovenskega naroda urno in veselo napreduje. Slovensko ljudstvo ima že mnogo koristnih knjig za duševne in telesne potrebe. Nam duhovnikom pa še mnogo zlo potrebnega manjka: Slovensko teologiško slovstvo. Znano je, da imajo drugi narodi dovolj bogoslovskih knjig v maternem jeziku. Naš mili in lepi materni jezik je tudi sposoben in vreden, da v njem dobimo bogoslovske vede. Vis. č. g. župnik Franc Kosec je spisal knjigo „keršansko katoliško Nравoslovje.“ Knjiga je zavoljo temeljitih in koristnih naukov za slovenskega duhovna prav sposobna. Veliko vredna je tudi zato, ker se v nji nahaja ob enem več naukov, ki spadajo v razne teologiške predmete. Priporočam z veseljem omenjeno knjigo in želim, da bi se mnogo duhovnikov na njo naročilo, in da bi posebno mladi duhovniki posnemali pisatelja „keršansko katol. Nравoslovja.“

V Celovcu 18. marca 1878.

Dr. Val. Nemeč m. p.
profes. bogoslovja.

Knjiga obravnjuje vse pravoslovske nauke. Obsegala bo kakih 20 tiskanih pol ali okoli 350 strani.

Prav vljudno toraj prosimo, da oč. gg., ki bi se na to delo radi naročili, blagovolé ime, kraj in zadnjo pošto na „Dopisnico“ (Korrespondenzkarte) zapisati in Mohorjevi tiskarni poslati brez denarja.

Knjiga se bode po doveršenem tisku vsakemu posebej s „poštnim povzetjem“ poslala. — Knjiga bode izšla, ako se oglasi toliko naročnikov, da se vsaj tiskarski stroški poravnajo.

Vodstvo tiskarne družbe sv. Mohora.

 Vabilo.

Prihodnje leto nastopi „Slovenski Prijatelj“ svoje 28. leto. Star je sicer že, pa pridobil si je za novo leto 1879 tudi

novih moči. Gospoda moja! le berite, kar stoji spodej bolj v §. 1 in gotovo bote veseli.

„Slov. Prijatelj“ bode donášal:

§. 1. pridige za vse nedelje in praznike celega leta, in kolikor bode prostor dopuščal tudi pridige za razne cerkvene slovesnosti, od kakega patrona, za sv. postni čas itd.

Te pridige je spisal in govoril slavni slovensk Štajerc, preč. g. France Cvetko.

Posebne priporočbe toraj ni treba. Začele bojo te pridige izhajati prvo postno nedeljo.

§. 2. Šolske katekeze, ktere so se letos začele za take šolarje, kterim se že veči katekizem v roke poda, po katerem se morajo iz glave učiti. Te katekeze podaja tudi č. g. Mraz Tomaž, župnik v Vuhretu lavantinske škofije. Osnovane so po našem za avstrijsanske šole predpisanem katekizmu. Jezik je otroškim potrebam primeren, jasen, lahko razumljiv, vselej slovniško pravilen in sveti reči dostojen.

§. 3. Duhovske zadeve od vseh naših slovenskih škofij: Kerške, Ljubljanske, Goriške, Teržaške in Lavantinske.

§. 4. Od družbe sv. Mohora vse oklice in vabila.

Še nektere prošnje:

1. Povsod se naročnina plačuje popred; naj se toraj tudi meni popred pošlje pred novim letom. Pervi list leta 1879 pošljem vsem sedanjim čč gg. naročnikom, pa lepo prosim, naj vsak, kdor „Slov. Prijatlja“ leta 1879 ni volje več sprejemati in plačevati, blagovoljno na nadpis zapiše besedo „retour“ in ga pošlje v Celovec nazaj. Tako vsaj vem, koliko iztisov potrebujem.

2. Mislim, da so čč. gg. naročniki po večletni skušnji prepričani, da zastran iztirjevanja naročnine nikomur sile ne delam, da čakam in čakam pri nekterih leta in leta. Veliko

naročnine mi je že po tem takem šlo v zgubo. Zatorej lepo prosim, naj dotični čč. gg. naročniki svoje dolgove vsaj enkrat poplačajo ali vsaj naznanijo, ali in kdaj jih mislijo poravnati.

3. Vsaka preselitev ktereга koli naročnika naj se mi naznani, da vem napis pre narediti, saj ni treba za to beliča plačati ne pri meni, ne na pošti, ako se odpert list pošlje. Jaz nisem dolžen, številke „Slov. Prijatlja“ po dva-trikrat pošiljati, poštnino plačevati, cele tečaje tergati in pomanjkljive narejati. Veliko manj časa in truda bi jaz imel, ako bi čč. gg. naročniki blagovolili v pismu, v katerem mi svojo preselitev naznanjajo, tudi pristaviti in povedati staro poštno postajo, po ktereј so dosedaj moj list dobivali.

Lepo prosim, da ostanete „Slov. Prijatlju“ dobri in zvesti prijatliji tudi leta 1879.

Dajem še slednjič na znanje, da imam še precej iztisov obširnih, občno pohvaljenih keršanskih naukov. Zvezki, ki jih imam so ti-le in veljajo:

Zvezek od „cerkvenih zapoved“, 21 tiskanih pol, velja 1 gold.

Zvezek od „ssv. zakramentov“, 81 tiskanih pol, velja 4 gold.

Zvezek od „blagoslovil“, 22 tiskanih pol, velja 1 gold. 20 kr.

Zvezek od keršanske pravice: „Varuj se hudega“ obsega 42 tiskanih pol, in velja 2 gold.

Zvezek od „Stori dobro“, 81 tiskanih pol, velja 4 gold.

Vsak zvezek je za se popolnoma celota in posebej mehko vezan.

Prosim, da si čč. gg. duhovniki podvizajo kupovati te izverstne keršanske nauke: Ne bode jim žal za denar — gotovo ne! — tudi imam še precej iztisov od moje knjige, od ktere lahko rečem, da mi ni še v roke prišla taka knjiga v

nobenem jeziku. „**Jedro**“ ali „ves keršanski nauk“ v 70 keršanskih nauk. Ta knjiga je tako-le osnovana: Najprej so drobno tiskani prašanja in odgovori, kakor se nahajajo v Ljubljanskem katekizmu. Potem je kratek „Vvod“, v katerem se stari že znani kerš. nauk kratko ponavlja in novi za ta keršanski nauk odločeni naznanja. Sedaj pride „Razlaga“, ktera donaša dokaze iz sv. pisma, cerkvenih učencov, zgodovine itd., vpleta vmes mične pripovedi, in serčne opomine, naj bi kristjani po teh naukih tudi živeli. Na koncu pride „Sklep.“

V „Jedru“ ne manjka nobene verske resnice; post. tudi od „Marijinega brezmadežnega spočetja“, „od papeževe nezmotljivosti“ itd. je tam govor.

Iz tega vsakdo lahko sprevidi, da se ta knjiga dokaj lepo poda za kerš. nauke v cerkvi, za nedeljske šole, pa tudi za toliko potrebne in priporočane kateketične pridige. Ako pristaviš nov „Vvod“ iz nedeljskega ali prazniškega evangelija, imaš prav primerno pridigo in lahko v teku cerkvenega leta razlagaš ves nauk sv. katoliške cerkve.

Na Štajerskem je tudi prav pametna in hvalevredna navada, da kak priden deček s fanti, kako pridno dekcle z deklcami keršanski nauk ob nedeljah ponavlja in sicer ob mrazu v kaki prostorni izbi, po letu pa v senci na vertu ali travniku. Takim pomagavcem čč. gg. kateketov bi bilo „Jedro“ velika pomoč. In res si je veliko duhovnikov v ta namen to knjigo že kupilo. Slednjič ni je skorej slovenske knjige, ktera bi za šolske darila tako pripravna in spodobna bila kakor „Jedro.“

Torej bodi „Jedro“ vsem duhovnikom, vsem keršanskim učiteljem in staršem, gospodarjem in gospodinjam serčno in goreče priporočeno!

Slednjič imam na prodaj tudi „Kazalo“ za vse zvezke obširnih keršanskih naukov, ktero pride čč. gg. naročnikom gotovo prav po godu. Velja 10 kr.

Tudi imam še nekaj iztisov „Šolskih katekez“, ktere je tako izverstno spisal č. g. župnik T. Mraz v Vuhredu. Obsegajo 15 pol in veljajo 1 gold.

„Slov. Prijatelj“ za l. 1879 velja 4 gold.; naročnina naj se pošilja meni po nakaznicah. Z Bogom!

And. Einspieler,
založnik.

V Celovcu tudi na svitlo hodi

„Kärntner Volksstimme.“

Kakor nekdej „Stimmen aus Innerösterreich“ in „Kärntner Blatt“, ravno tako v tem znanem duhu dela „Kärntner Volksstimme“ katoliško politiko. Katoliška politika pa meri na to, naj se Avstrija postavi na katoliško podlago, naj Avstrija deli enake pravice vsem narodom po znanih besedah: Enaka bremena — enake pravice.

Slovenski bratje! Katoličani smo mi Slovenci bili, smo in bomo; zatoraj sezimo si v roko in podpirajmo eden drugega po svoji moči! Naj nas ločijo gore, planine in reke, — v sercu smo ene misli, ene duše, ene ljubezni. Časi so za nas slovenske katoličane, posebno za nas na Koroškem, hudi in žalostni. Slovenci po Štajerskem, Kranjskem, Goriškem in Primorskem ne zapustite nas! **Kärntner Volksstimme**“ je edini časnik, ki na slovenski zemlji brani v nemškem jeziku proti nemškim nasprotnikom predrage svetinje naše. Položite na oltar majke Slovenije nekaj goldinarjev na leto in pomagajte, da mi borivci na nemški meji ne obnemagamo! Lepo prosimo, naj se naroči, komur je Bog dal toliko, da se naročiti zamore! Z Bogom!

„Kärntner Volksstimme“ velja za celo leto po pošti 6 gld., za pol leta 3 gld., in za četert leta 1 gld. 50 kr.